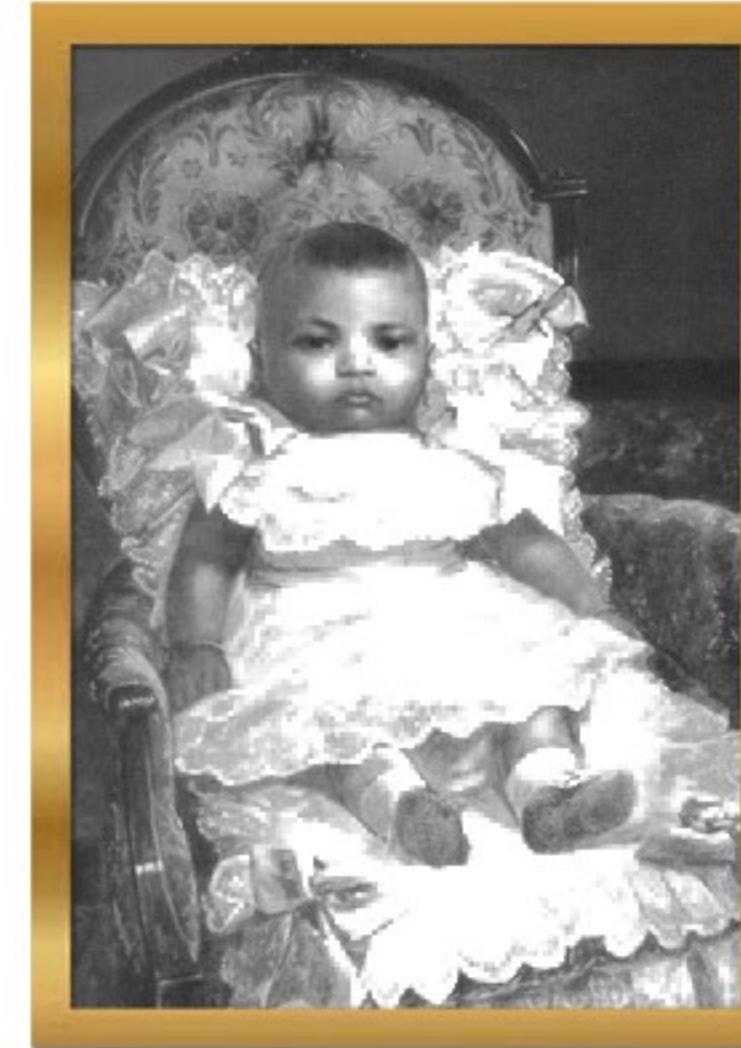

๑๗๘๙ พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช... รัฐบูรณะ... สถาปัตยกรรมไทย

ในอดีตการดูแลสุขภาพและรักษาโรคของสังคมไทย พึ่งพากการแพทย์แผนโบราณเป็นหลัก กระทำทั้งนิยมชันโนรีชาตะวันตก นำวิชาแพทย์แผนตะวันตกเข้ามาในสยาม ในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว มีแนวพระราชดำริเรื่องการจัดการรักษาพยาบาลของประเทศตั้งแต่ต้นรัชกาล ภายหลังอิทธิพลโกรศรีฯ ใน พ.ศ. ๒๔๖๙ ทรงพระกรุณโปรดเกล้าฯ แต่งตั้ง “คอมมิตตี้จัดการโรงพยาบาล” เพื่อจัดสร้างโรงพยาบาลสาธารณะ และพระราชทานพระราชทรัพย์ให้เป็นทุนของโรงพยาบาลจำนวนหนึ่ง คือมิติต้า กราบบังคมทูลขอพระราชทานพระบรมราชานุญาตจัดสร้างโรงพยาบาลบริเวณวังหลัง ณ ฝั่งตะวันตกของแม่น้ำเจ้าพระยา(พระราชวังของกรมพระราชวังบวรสถานพิมุข)

ในระหว่างก่อสร้าง ใน พ.ศ. ๒๔๓๐ สมเด็จพระเจ้าลูกยาเธอ เจ้าฟ้าศิริราชกุลภัณฑ์ พระราชนครินทร์ ในสมเด็จพระศรีพัชรินทราบราชนินาถ ทรงประชาราษฎร์และสืบพระชนม์ลง ก่อให้เกิดพระราชปณิธาน อันแรงกล้าให้มีโรงพยาบาลยิ่งขึ้น ดังความในพระราชหัตถเลขาที่ทรงมีถึงคอมมิตตี้จัดการโรงพยาบาล ตอนหนึ่งว่า “...ภายหลังกิจวับดี

เคราะห์ร้าย ลูกซึ่งเป็นที่รักตาย เป็นที่สดใจด้วยการที่รักษาไข้เจ็บ เห็นว่าแต่ลูกเราะทักษรักษาเพียงนี้ ยังได้รับความทุกข์เวทนาแสนสาหัส ลูกราชภูมิท่อนาถ้าหั้งปวงจะได้รับความลำบากทุกข์เวทนายิ่งกว่าประการใด ยิ่งทำให้มีความปรารถนาที่จะให้มีโรงพยาบาลยิ่งขึ้น...” ในกรณีทรงพระกรุณโปรดเกล้าฯ ให้รื้อโรงพยาบาล ให้ใช้ต่างๆ ในงานพระเมรุของสมเด็จพระเจ้าลูกยาเธอ เจ้าฟ้าศิริราชกุลภัณฑ์ฯ นำไปสร้างโรงพยาบาลและพระราชทานนามว่า “โรงพยาบาล” เปิดทำการเมื่อวันที่ ๒๖ เมษายน พ.ศ. ๒๔๓๑

ในระยะแรกนั้นที่ทำหน้าที่การพยาบาลส่วนใหญ่จะเป็นญาติพี่น้องของผู้ป่วยเองที่ผลัดกันมาช่วยดูแล และมีคนที่ทำหน้าที่พยาบาลเรียกว่า “คนพยาบาล” ฝึกหัดโดยแพทย์สามารถช่วยแบ่งเบาภาระของแพทย์ได้ระดับหนึ่ง แต่ยังขาดความรู้จากการศึกษาโดยตรง

ใน พ.ศ. ๒๔๓๒ สมเด็จพระศรีพัชรินทราบราชนินาถ ทรงมีพระบัญชาติสถาบันสุสานศิริราษฎร์เจ้าฟ้าอัษฎางค์เดชาธารแล้วทรงประชาราษฎร์ จึงโปรดให้หนุ่มปีเตอร์ กานวนถวายการรักษาพยาบาล

แบบตะวันตก เมื่อทรงสถาปนาแล้วจึงขอพระราชทานพระบรมราชานุญาตยกเลิกการผนิจ นับเป็นจุดเริ่มการพัฒนาแบบตะวันตกในพระบรมราชวัง และด้วยน้ำพระราชหฤทัยที่ทรงมีพระเมตตา แก่หญิงมีครรภ์ และเพื่อส่งเสริมสวัสดิภาพของมารดาและทารก สมเด็จพระศรีพัชรินทราบราชนินาถโปรดเกล้าฯ พระราชทานเงิน ๕ บาท แก่หญิงมีครรภ์ผู้มาคลอดบุตรตามโรงพยาบาล

นายแพทย์ Hans Adamson

ใน พ.ศ. ๒๔๓๔ สมเด็จพระศรีพัชรินทราบราชนินาถพระราชทานก่อตั้ง “โรงเรียนหุ่งแพทย์ผดุงครรภ์และการพยาบาลไข้” (ปัจจุบัน คือ คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล) ขึ้นในโรงพยาบาล นับเป็นโรงเรียนพยาบาลและผดุงครรภ์แห่งแรกในประเทศไทย และทรงพระกรุณโปรดเกล้าฯ ให้ท่านผู้หญิงเปลี่ยน ภารวงศ์ เป็นผู้อำนวยการคนแรก โดยมี ดร. เอช อดัมสัน หรือพระบำบัดสรพรโคร เป็นครุคนแรก และเป็นผู้เขียนหลักสูตร ผู้จัดการศึกษาจะได้รับประกาศนียบัตรแพทย์ผดุงครรภ์

พ.ศ. ๒๔๓๕ พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว และสมเด็จพระศรีพัชรินทราบราชนินาถเด็ดขาด โปรดฯ ให้รับพระราชทานประกาศนียบัตรแก่ผู้ที่สำเร็จการศึกษาวิชาแพทย์ผดุงครรภ์รุ่น ๑ และ ๒ จำนวน ๑๐ คน

ท่านผู้หญิงเปลี่ยน ภารวงศ์

นักเรียนพยาบาลยุคแรก

“ด้วยพระราชนิชอบให้เราพูดแทน การที่ตั้งโรงเรียนนี้ขึ้นได้โดยความเต็มใจ เพราะเคยมีความลำบากในทางนี้ เรา มีความยินดีที่นักเรียนมีความอุดหนุนในการเรียนจนได้รับประกาศนียบัตร เรา มีความชอบใจครูที่ได้ส่งสอน มีหม้ออาดัมสันเป็นต้น และเรขอบอกใจเจ้าพระยาภาส ที่ได้ช่วยแนะนำอุดหนุนในการโรงเรียนนี้ นักเรียนที่ได้รับประกาศนียบัตรในสมัยนี้ เราคิดว่าคงจะเป็นประโยชน์แก่เพื่อนมนุษย์ด้วยกัน”

พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว มีพระราชดำรัสแน่นสมเด็จพระศรีพัชรินทราบราชนินาถ พิธิพระราชทานประกาศนียบัตรแก่ผู้สำเร็จวิชาแพทย์ผดุงครรภ์และการพยาบาลไข้ ณ ตึกเสาวภาคย์

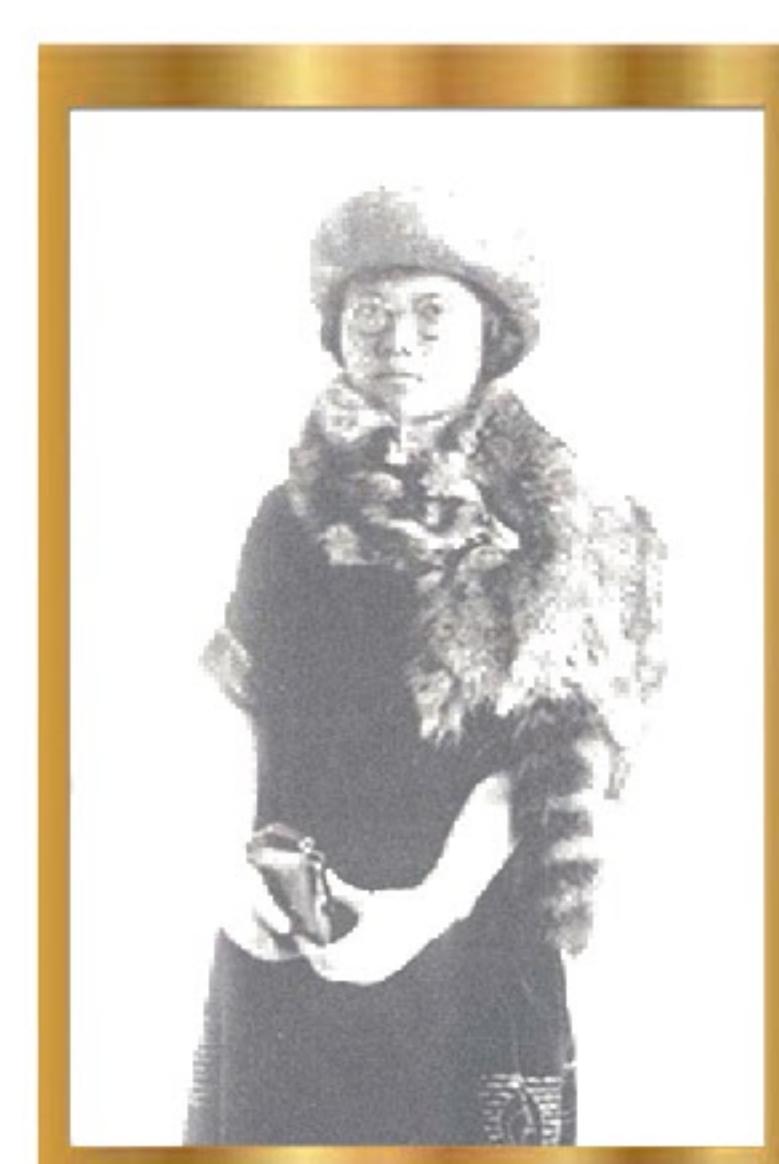
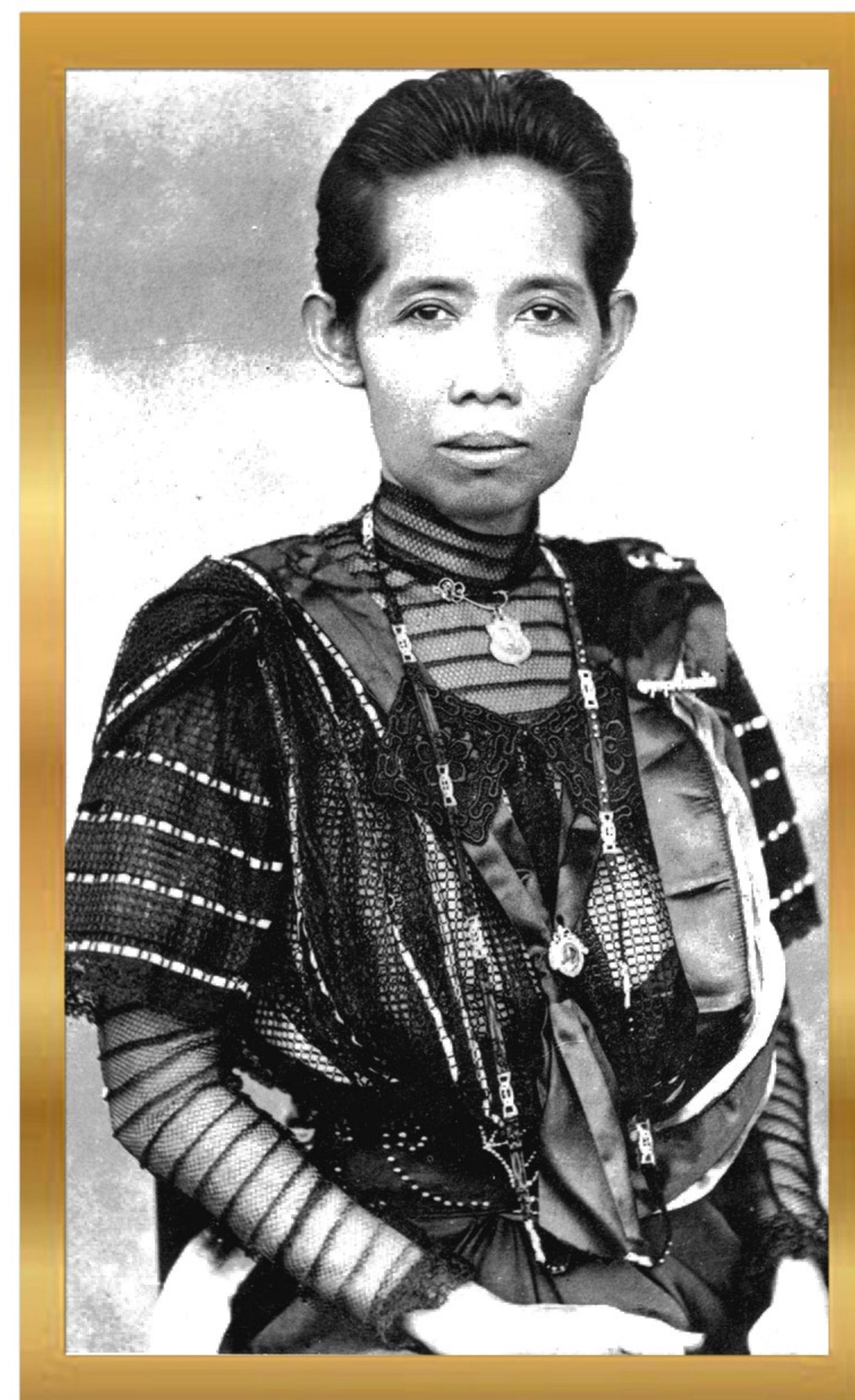
วันที่ ๓ มกราคม พ.ศ. ๒๔๓๕

ເລື່ມຕົວທະວາງສູນຄຸ້ມຫຼັກໃຫ້ແຮງແກຣດ

ໃນຢູ່ຄແກຣດໃໝ່ໄວ້ຮັບຮັດວຽກພະຍານາລາໄຟ
ເປີດສອນນັ້ນມີຜູ້ນິຍາມເຮັນນ້ອຍມາກ ສມເຈົ້າປະມວນກີ່ເຮອ
ກຮມພະຍາຊ້າທານເຮັນທຣ ຜູ້ບໍ່ມີຫຼາກໂຮງຮັນຮາຈພະຍາລັ້ນຂະນັ້ນ
ຈຶ່ງຖຸລົຂອໄທສົມເຈົ້າພະສິ່ງສົວິນທີຣາ ບມຣາຂທ່ວິ ພະພັນວສາອ້ຍິກາເຈົ້າ
ທຮງສ່າງຫ້າຫລວມາເຮັນພະຍາລາ ສມເຈົ້າພະພັນວສາອ້ຍິກາເຈົ້າ
ຈຶ່ງທຮງພະກຽມໂປຣເກລ້າ ໃຫ້ຫ້າຫລວມະບຸຕ່ຽມຫ້າບຮັບພາກ
ເຂົ້າສົກາໃນໂຮງຮັນພະຍາລາ ທີ່ສມເຈົ້າພະສິ່ງສົວິນທີຣາຂີ່ນາຄ
ພະຮາຈທານກ່ອຕັ້ງ ອ່າຍ່າຕ່ອນເນື່ອງ ນອກຈາກນັ້ນ ໃນປີ ພ.ສ. 二四一〇
ສມເຈົ້າພະພັນວສາອ້ຍິກາຈ້າດ້າມີພະມາກຮຸນາພິຄຸນພະຮາຈທານ
ທຸນການສຶກສາສ່າງພະຍາລາໄປສຶກສາຕ່ອນ ປະເທສຫວັນອົມເຣິກາ ຕາມ

ກຳການບັນຄຸມຫຼຸຂອງສມເຈົ້າພະມາກຮຸນາພິເບຣ ອຸດລູຍເທິງວິກົມ ພະບ່ານຮາຈນັກ ເນື່ອຈາກທຮງເລີ່ມເຫັນ
ຄວາມຈຳເປັນຂອງກຳກັນການສຶກສາໃນສາຂາກພະຍາລາໃໝ່ມີການກ້າວໜ້າຕາມມາດຮູນສາກລ ເພື່ອ
ສາມາດຜົລິບຸດຄາກພະຍາລາທີ່ມີຄຸນພາສູ່ສັ້ນຄົມ ພະຍາລາທີ່ໄດ້ຮັບທຸນພະຮາຈທານເປັນຮຸ່ນແຮກ ໄດ້ແກ່
ນາງສາວສັ່ງວາລຍ ຕາລະກັງ (ສມເຈົ້າພະສິ່ງສົວິນທີຣາຂີ່ນາຄນີ້)
ແລະນາງສາວອຸບລ ສິ່ງພິຕ້ຕໍດ (ປາລກວັງຄົມ ອຸຍຮາຍາ) ຮຸນດ້ວມາ ໄດ້ແກ່ ນາງສາວຈຳນັງ ວິໄຈໄວ້ທະຍະ (ຄຸນຫຼົງພິນພາກຍົກພິຖາເກາຫ)
ແລະນາງສາວພັ້ງ ສຸຈິດຖຸກ (ທ່ານຜູ້ຫຼົງພັ້ງ ອຸຮັກຮ່ານນີ້)

ນາງສາວສັ່ງວາລຍ ຕາລະກັງ
(ສມເຈົ້າພະສິ່ງສົວິນທີຣາຂີ່ນາຄນີ້)
ນາງສາວອຸບລ ສິ່ງພິຕ້ຕໍດ
(ປາລກວັງຄົມ ອຸຍຮາຍາ)

ສມເຈົ້າ ກຮມພະຍາຊ້າທານເຮັນທຣ ເມື່ອຄັ້ງທີ່
ທຮງດຳຮັງດຳແໜ່ງຜູ້ບໍ່ມີຫຼາກໂຮງຮັນຮາຈພະຍາລັ້ນ
ຮະຫວ່າງ ພ.ສ. 二四一〇 - 二四一〇 ແລະເມື່ອເກີດສົງຄຣາມໂລກ
ຄັ້ງທີ່ ອ ຮັ້ນບາລໄທຢູ່ໄດ້ເຂົ້າຮ່ວມກັບໄໝພັນຮົມຕົກແລະມີດຳຮັ
ໃຫ້ນໍ້າເຫັນຫຍາຍ - ຫຼົງໄປສ່າງທີ່ເມື່ອນັດຮາສ (ເຫັນໃນ)

ໃຫ້ນໍ້າເຫັນຫຍາຍ - ຫຼົງໄປສ່າງທີ່ເມື່ອນັດຮາສ (ເຫັນໃນ) ປະເທດອິນເດີຍ ການນີ້ສມເຈົ້າ ກຮມພະຍາຊ້າທານເຮັນທຣ ມີພະດຳຮັ
ໃຫ້ຈັດນາງພະຍາລາ ໂລ ດັນໄປກຳກັນພະຍາລາແລະຄູແລະເດັກໃນເຮືອ ໂດຍທຮງທຮງອອກແບບເຄື່ອງແບບໃຫ້ແກ່ນາງພະຍາລາເພື່ອ
ປົກປັດທີ່ ຕາມຄວາມໃນພະນິພົວວ່າ “...ໃນໂກສັນຫັກເຈົ້າໄດ້ຈັດໃຫ້ນາງພະຍາລາເລ່ານີ້ເຄື່ອງແຕ່ງດັບແບບ
ນາງພະຍາລາມີເສື່ອຜ້າຄຸມຍາວໜ້າເຂົ້າ ມີສາຍຄາດເວົາລ້າກັບທີ່ໃຫ້ກັນຍຸ່ດ່ເຍົວນີ້ ມີມາກຜ້າຂາວບາງຄຸມຕີຣະ
ອ່າຍ່າຮັບຜົມໄວ້ໃນທຸກທັງໝົດ ມີກະບັງຜ້າຂາວພັບຂັ້ນຫັ້ນພັບໃຫ້ດູງມາຕາ...”

ຄືອໄດ້ວ່າສມເຈົ້າ ກຮມພະຍາຊ້າທານເຮັນທຣທຮງໃຫ້ກຳນົດເຄື່ອງແບບພະຍາລາ
ເປັນຄັ້ງແຮກໃນປະເທດໄທແລະເປັນໂຄກສົດທີ່ນາງພະຍາລາຈະໄດ້ບໍາເພື່ອປະໂຍ່ນແລະ
ສ້າງຊ່ອເສື່ອງແກໂຮງເຮັນພະຍາລັ້ນຄຽງແຕ່ງດັບສາກລດ້ວຍ

ຕອນາໃນ ພ.ສ. 二四一〇 ສມເຈົ້າ ກຮມພະຍາຊ້າທານເຮັນທຣ ຂະໜາທຮງດຳຮັງດຳແໜ່ງ
ອົບດີກົມສາຮາຮັນສຸຂ ທຮງປັບປຸງມາດຮູນການເຮັນຮາຈພະຍາລາ ແລະໃໝ່ໃໝ່
ພ.ສ. 二四一〇 - 二四一〇 ທຮງຫັກຂວານຄຽມນີ້ ສັບສານນັ້ນທີ່ ພະຍາລາຜູ້ສຳເຮົ່າວິຊາການພະຍາລັ້ນ
ແລະກພະຍາລາຈາກປະເທດພິລີປັນສົມາເປັນຄຽງແລະຂ່ວຍປັບປຸງຫຼັກສູງການພະຍາລາ
ນອກຈາກນີ້ຢັງທຮງແຕ່ງດັບຄຽລອ ອີກ່າຍ ແລະຄຽງແອມມ່າ ບຸນ ຜູ້ສຳເຮົ່າການສຶກສາໃນຮຸ່ນເດີຍ
ກັບຄຽມນີ້ມາຊ່ວຍສອນ ເພື່ອໃຫ້ກພະຍາລາກ້າວໜ້າໄປອົກຂັ້ນ

ແຕ່ເດີມພະຍາລັ້ນແລະພະຍາລາມີເດືອນດັບພັບມີຫຼັກສູງພະຍາລາ ຈຶ່ງໄປເປັນພລດີໃນການຮັກຫາ
ພະຍາລາ ສມເຈົ້າ ກຮມພະຍາຊ້າທານເຮັນທຣ ໂປຣດໃຫ້ເປັນຮັບຮັນໃຫ້ພະຍາລັ້ນແລະພະຍາລັ້ນ
ພະຍາລາຂັ້ນຫຼັກສູງພະຍາລາ ທີ່ ທຳໃຫ້ກພະນິບຕິຈານຮ່ວມກັນຮາບປິນແລະມີປະສິ່ງທີ່
ໃນການຮັກຫາຄານໃໝ່ມາກຍິ່ງຂັ້ນ

มหามาตรฐานการ

สมเด็จพระมหาธีรบดี อดุลยเดช ทรงมีความมุ่งมั่นที่จะพัฒนาการแพทย์ของไทยให้เจริญก้าวหน้า ได้มีพระราชดำริว่า การแพทย์จะเจริญได้นั้น การพยาบาลต้องดีด้วย จึงทรงปรับปรุงทั้งการแพทย์และการพยาบาลควบคู่กัน อีกทั้งมีพระราชดำรัสว่า “วิชาพยาบาลอำนวยประโยชน์แก่ส่วนรวมในที่สุดแก่ผู้เรียนมาแล้วแม้มิได้ดำเนินอาชีพเป็นพยาบาลก็ตาม”

สมเด็จพระบรมราชชนกทรงเริ่มจากการพัฒนาบุคลากร ด้วยการพระราชทานทุนส่งแพทย์ไปศึกษาต่ออย่างต่างประเทศ และทูลขอให้สมเด็จพระพันวัสดาอัยยิกาเจ้าพระราชทานทุนส่งพยาบาลไปศึกษาต่ออย่างต่างประเทศด้วยเช่นกัน

พ.ศ. ๒๔๖๕ ทรงเจรจาความร่วมมือกับมูลนิธิรอกกิเฟลเลอร์ เพื่อปรับปรุงการศึกษา วิชาแพทย์และพยาบาลไทยให้ได้มาตรฐานสากล นับเป็นก้าวกระโดดสำคัญในประวัติศาสตร์ การพัฒนาวงการแพทย์และการพยาบาลไทย เมื่อทรงเจรจาสำเร็จแล้ว มูลนิธิรอกกิเฟลเลอร์ ได้จัดหาอาจารย์ชาวต่างประเทศเข้ามาปรับปรุงการเรียนการสอน และช่วยสอนในวิชาต่างๆ ทั้งวิชาแพทย์และวิชาพยาบาล โดยสมเด็จพระบรมราชชนกได้พระราชทานพระราชทรัพย์ส่วนพระองค์ เพื่อเพิ่มเงินเดือนให้ครุพยาบาล ชาวอเมริกันเท่ากับอัตราเงินเดือนที่ควรได้รับในสหรัฐอเมริกา

สำหรับหลักสูตรการเรียนการสอนวิชาพยาบาลนั้น ได้มีการปรับปรุงให้ได้มาตรฐานยิ่งขึ้น โดยใช้หลักสูตรของโรงเรียนพยาบาลในสหรัฐอเมริกา รับนักเรียนจบชั้นมัธยมปีที่ ๖ ใช้เวลาเรียน ๓ ปี ๖ เดือน และเพิ่มเติมวิชาด้านการสาธารณสุข รวมทั้งจัดให้มีห้องฝึกปฏิบัติการพยาบาล สำหรับแสดงการสอนสาธิต และฝึกภาคปฏิบัติ อีกทั้งจัดให้มีห้องสมุดไว้ค้นคว้าด้วย

สมเด็จพระบรมราชชนกทรงเล็งเห็นความสำคัญของวิชาชีพการพยาบาล ว่าพยาบาลต้องเรียนและต้องทำงานหนัก การมีที่อยู่อาศัยที่ดีจะเป็นการส่งเสริมให้การศึกษาได้ผลเมื่อที่ จึงทรงจัดทำสถานที่ที่เหมาะสมสำหรับเป็นที่อยู่ที่เรียนของนักเรียนพยาบาล โดยใน พ.ศ. ๒๔๖๕ ทรงซื้อและพระราชทานที่ดิน จำนวน ๓ ไร่ ๙๗ ตารางวา บริเวณริมแม่น้ำเจ้าพระยา ภายใต้โรงเรียนพยาบาลศิริราช ซึ่งเดิมเป็นโรงเรียนกุลสตรีวังหลัง รวมทั้งพระราชทานทรัพย์ส่วนพระองค์เพื่อสร้างอาคารเรียนและหอพักสำหรับพยาบาลขึ้น เพื่อใช้เป็นที่เรียนและที่อยู่ของพยาบาล ครุ และนักเรียนพยาบาล คือ ที่ตั้งของคณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล ในปัจจุบัน ก่อนเสด็จสวรรคตในพ.ศ. ๒๕๗๒ สมเด็จพระบรมราชชนกมีพระราชหัตถเลขาถึง ดร. เอลลิส คณบดีคณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาลในขณะนั้น ความตอนหนึ่งว่า “ที่ดินผืนนี้จะใช้โดยทรงที่เกี่ยวข้องกับโรงเรียนพยาบาล เช่น หอพักพยาบาล โรงเรียน ออฟฟิตทำงานของโรงเรียน และที่เก็บของ แต่จะไม่ใช้เพื่อกิจกรรมของโรงพยาบาล หรือโรงเรียนแพทย์ หรือจุดมุ่งหมายทางการบริหาร” ต่อมามูลนิธิรอกกิเฟลเลอร์ให้ทุนสร้างหอพักนักเรียนและพยาบาลบนที่ดินผืนนี้ เป็นอาคารสมัยใหม่ที่ใหญ่โตและสวยงาม เรียกว่า “อาคาร ก. ไก่ สร้างเสร็จใน พ.ศ. ๒๕๗๕ และใช้ประโยชน์เรื่อยมาจนถึง พ.ศ. ๒๕๒๒

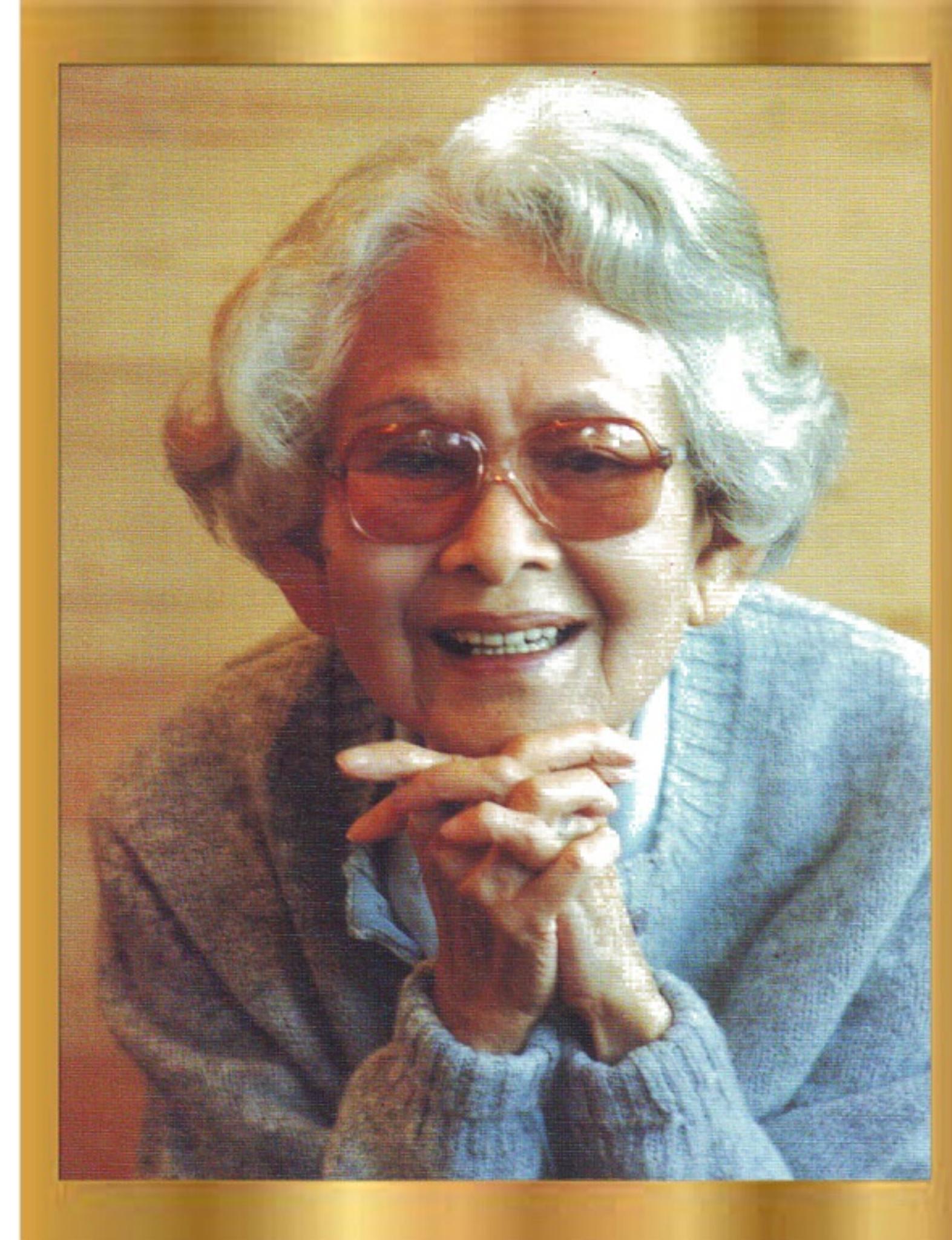
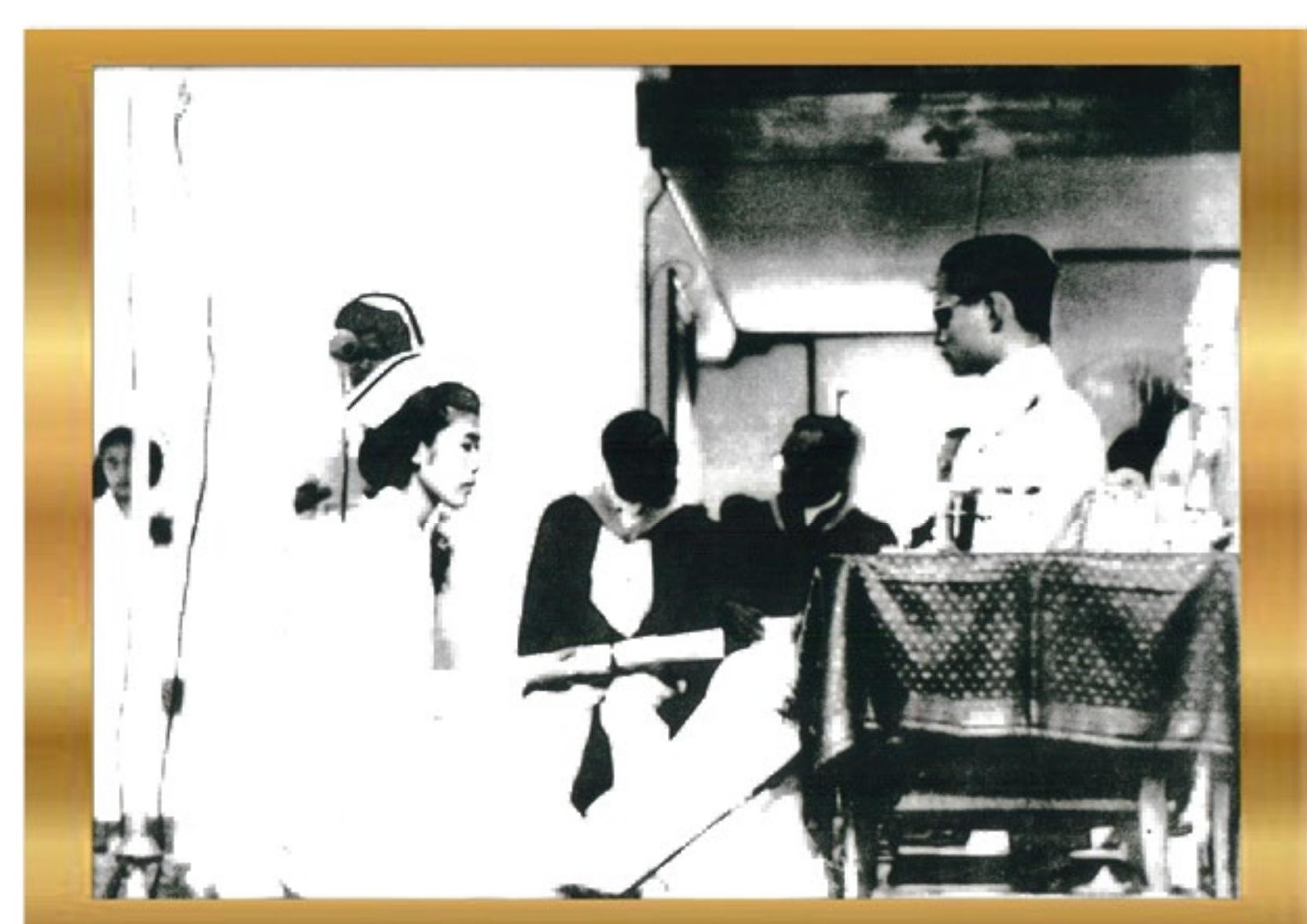
ด้วยพระมหากรุณาธิคุณของสมเด็จพระบรมราชชนก คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล รวมถึงวิชาชีพการพยาบาลไทยจึงได้พัฒนาต่อไปสู่มาตรฐานสากล ตั้งแต่นั้นเป็นมา

ราชครุฑ “มหิดล” ทรงศรีบูรณ์

โรงเรียนพยาบาลพดุงครรภ์และการพยาบาลฯ ได้มีวัฒนาการมาหลายคราบสมัย และได้พัฒนาเป็น “โรงเรียนพยาบาลพดุงครรภ์และอนามัย คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล” ในเวลาต่อมา และเมื่อวันที่ ๒๓ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๑๕ โรงเรียนฯ ได้รับอนุญาตให้จัดตั้งเป็น “คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล” นับเป็นคณะที่ ๑๓ ของมหาวิทยาลัยมหิดล

ในช่วงระยะเวลาอันยาวนานของการของโรงเรียนฯ จนถึงปัจจุบัน โรงเรียนฯ ได้รับพระมหากรุณาธิคุณและพระกรุณาธิคุณ จากพระบรมวงศ์ในราชสกุล “มหิดล” ที่ทรงมีพระเมตตาสนับสนุนกิจการด้านศึกษาวิชาชีพการพยาบาลตลอดมา โดย หลังจากที่สมเด็จพระบรมราชชนกเสด็จสรวงสักใน พ.ศ. ๒๔๗๗ สมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนีทรงงานต่อ พระราชกรณียกิจด้านการพยาบาล โดยได้พระราชทานพระราชนรัพย์ส่วนพระองค์เป็นเงินเดือนเพิ่มแก่ มิส อเม.บี. ปอร์เตอร์ ต่อเนื่องจากที่สมเด็จพระบรมราชชนกพระราชทานไว้ ทั้งยังทรง สนพระราชนทัยติดตามปัญหาและอุปสรรคต่างๆ ในการดำเนิน การตามพระราชประสงค์ของสมเด็จพระบรมราชชนกอย่างต่อเนื่อง

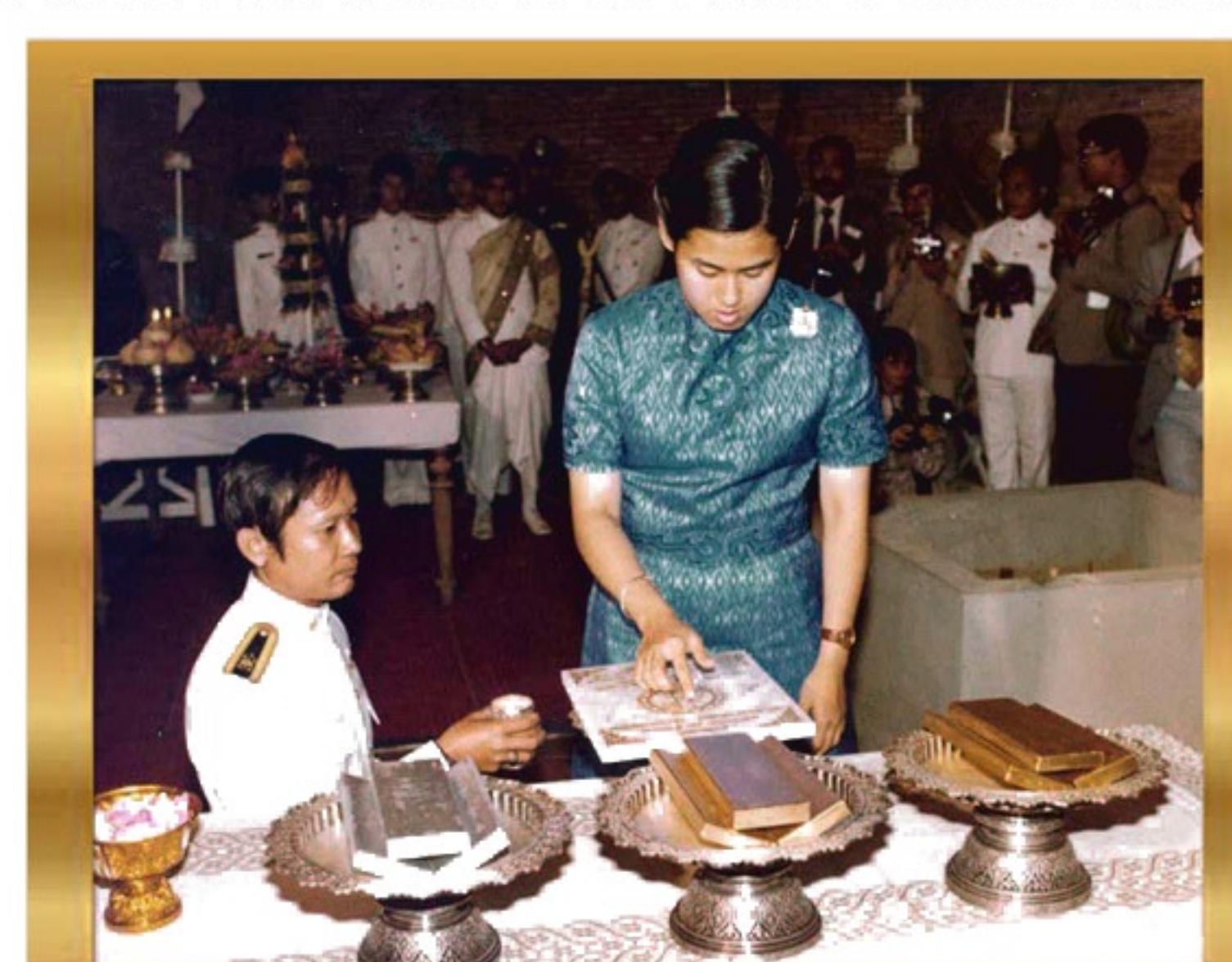
ในช่วงต้นรัชกาลของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ทรงมีพระมหากรุณาธิคุณ เสด็จพระราชดำเนินมาพระราชทาน อนุปริญญาบัตรพยาบาลและผดุงครรภ์ให้แก่ผู้สำเร็จการศึกษาจาก โรงเรียนพยาบาลพดุงครรภ์และอนามัย คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล ซึ่งต่อมาในช่วงปี พ.ศ. ๒๕๐๔ - ๒๕๑๙ สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ ทรงมีพระเมตตาต่อเนื่อง โดยเสด็จฯ มาพระราชทานอนุปริญญาบัตร

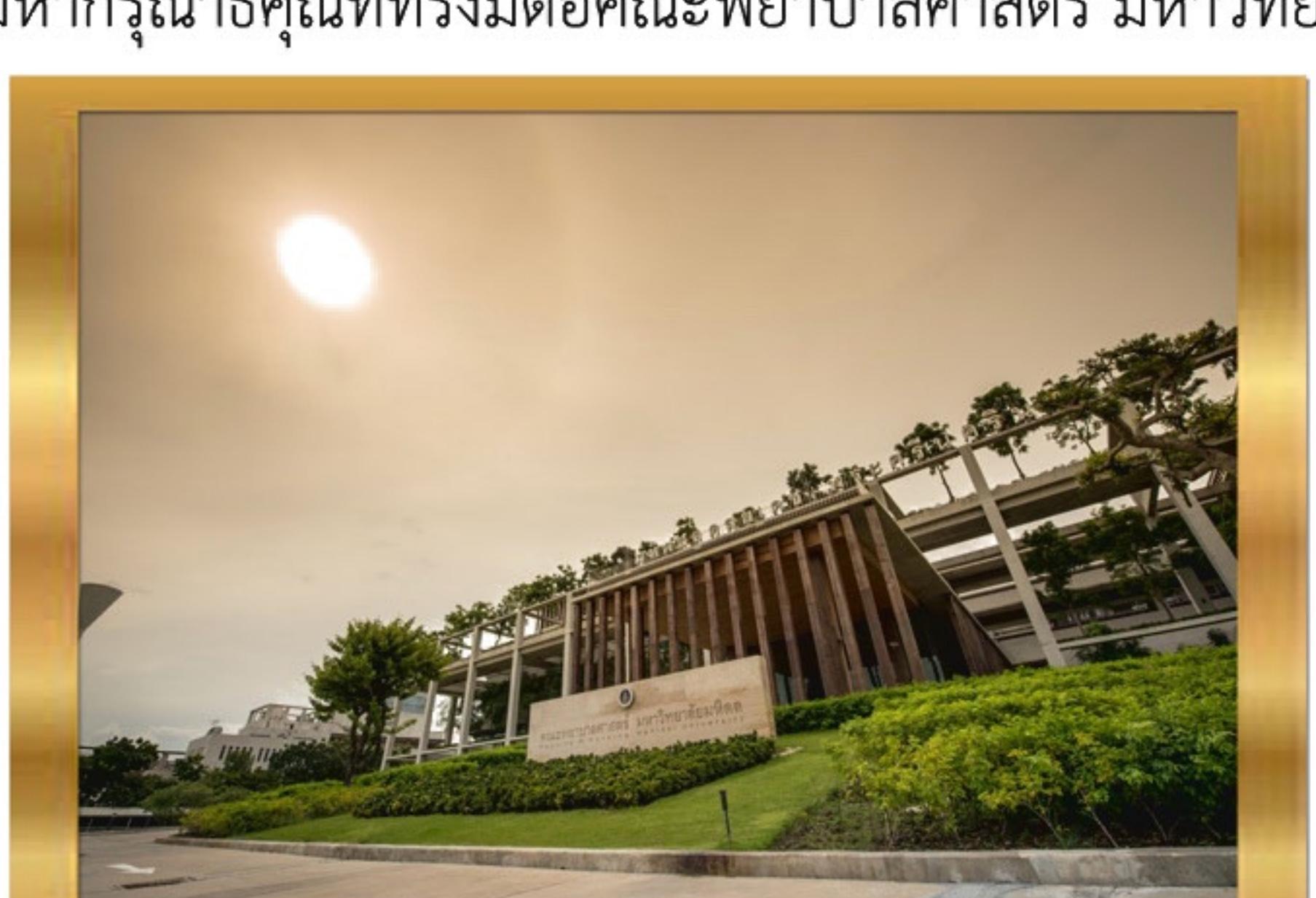
พยาบาลและประกาศนียบัตรการพดุงครรภ์แก่ พยาบาลศิริราช ผู้สำเร็จการศึกษาถึง ๑๔ ครั้ง พ.ศ. ๒๕๑๖ อาคาร ก.ไก่ ที่เป็นทั้งอาคารเรียน และหอพัก ที่สร้างขึ้นที่ดิน ซึ่งสมเด็จพระบรมราชชนก ทรงพระราชทานทำรากดูดมาก จึงต้องทำการรื้อถอนทั้งหมด แล้วสร้างอาคารใหม่ขึ้นทดแทน เป็นอาคารใหญ่ ๓ หลัง อาคารเอ สูง ๓ ชั้น อาคารบี สูง ๑ ชั้น และอาคารซี สูง ๒ ชั้น คณะฯ ได้รับพระมหากรุณาธิคุณจาก

สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เสด็จฯ ทรงวางศิลามฤกษ์ เมื่อวันที่ ๑ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๒๒ อาคารทั้งหมดสร้างเสร็จสมบูรณ์ใน พ.ศ. ๒๕๒๕ และ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เสด็จฯ ทรงประกอบพิธีเปิดอาคาร เมื่อวันที่ ๕ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๒๕ ต่อมาคณะฯ ได้รับพระมหากรุณาธิคุณจาก พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช พระราชทานชื่ออาคารทั้ง ๓ หลังว่า อาคารมหิดลอดุลยเดช (อาคารเอ) อาคารพระศรีพัชรินทร์ (อาคารบี) และ อาคารพระศรีนครินทร์ (อาคารซี) และพระราชทานชื่อห้องประชุม บริเวณชั้น ๓ อาคารพระศรีพัชรินทร์ ว่า “ห้องเพชรรัตน” นับเป็นมหามงคลสูงยิ่งแก่คณาจารย์ บุคลากร และนักศึกษาของคณะพยาบาลศาสตร์ ซึ่งได้ใช้อาคารใหญ่ ๓ ห้องนี้ในการดำเนินการจัดการศึกษาพยาบาลตามความต้องการของประเทศ และส่งเสริมความก้าวหน้า ในวิชาชีพการพยาบาลมาจนตราบเท่าทุกวันนี้

นับจาก พ.ศ. ๒๕๑๕ - ๒๕๑๙ เป็นเวลาเกือบ ๒๐ ปี คณะ พยาบาลศาสตร์ ได้ขยายการจัดการศึกษาสาขาพยาบาลศาสตร์ในทุกด้าน ทั้งการเพิ่มจำนวนหลักสูตรระดับปริญญาตรี โท เอก และการ อบรมระยะสั้น การเพิ่มจำนวนนักศึกษาพยาบาลทุกระดับตามความ ต้องการของประเทศ รวมทั้งการวิจัยเพื่อแก้ปัญหาสุขภาพของ ประชาชนไทย ทำให้การเรียนซึ่งมีอยู่ ๓ หลังมีความแอดอัต ไม่เพียง พอดีกิจที่เพิ่มมากขึ้น ประกอบกับอาคารที่ใช้งานมานาน ๒๐ ปี เริ่มมีสภาพทรุดโทรม โดยเฉพาะอย่างยิ่ง “อาคารพระศรีนครินทร์” ซึ่งใช้เป็นห้องเรียนได้เพียง ๒ ห้อง คณะฯ จึงมี โครงการสร้างอาคารใหม่ทดแทนอาคารพระศรีนครินทร์ และเริ่มนรังค์หาทุนสนับสนุนการก่อสร้างด้วยการทำกิจกรรม นานาประการ

ด้วยพระบรมราชโองการมีประกาศเล้าปักกระหมื่นและด้วยพระมหากรุณาธิคุณที่มีต่อวิชาชีพการพยาบาลอีกครั้ง พระบาทสมเด็จ พระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ได้พระราชทานเงิน จำนวน ๖๓๓,๒๕๘,๙๐๐ บาท (หกร้อยล้านบาทถ้วน ห้าหมื่นแปดพันก้าร้อยบาทถ้วน) ให้คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล เพื่อก่อสร้าง “อาคารมหิดลอดุลยเดช- พระศรีนครินทร์” เป็นอาคารเรียนหลังใหม่ มหาวิทยาลัยมหิดล ศาลายา เงินจำนวนดังกล่าวเป็นเงินของประชาชน ที่ได้ร่วมถวายสักการะพระบรมราชโองการ โดยพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช โดยเสด็จพระราชดำเนินฯ ให้พระราชทานชื่อ “อาคารมหิดลอดุลยเดช” ให้อันมีรากลึกในพระมหากรุณาธิคุณที่สมเด็จพระศรีนครินทร์ทรงมีต่อปวงชน ชาวไทย เนื่องจากทรงเห็นว่าสมเด็จพระศรีนครินทร์ทรงเป็นศิษย์เก่าที่สำเร็จการศึกษาพยาบาลจากโรงเรียนฯ แห่งนี้ การพระราชทานเงินแก่คณะพยาบาลศาสตร์ สำหรับสร้างอาคารใหม่ เพื่อผลิตพยาบาลวิชาชีพที่มีคุณภาพออกไปดูแลสุขภาพประชาชนไทย จะเป็นการสืบสานพระราชปณิธานที่เป็นประยุทธ์สูงสุดต่อปวงชนชาวไทย และเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของประชาชนที่ทูลเกล้าฯ ถวายเงินในงานพระบรมราชโองการ ให้พระศรีนครินทร์ทรงทราบว่า นับเป็นพระมหากรุณาธิคุณที่ทรงมีต่อคณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล และวิชาชีพการพยาบาลอย่างหาที่สุดมีได้

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

น้อมนับสักวิทยาบทงสุ
ทรงกอปรกิจเกื้อกูลการธุณชน
สมเด็จพระศรีพัชรินทราบ มหาสวัสดิ์
ประปนิหารเลิศล้ำสุดพรรณนา
บัดนี้เด่นเป็นคนะพยาบาลศาสตร์
พัฒนาต่อเนื่องมายาวนาน
สมเด็จพระศรีสวัสดิ์ทราบ
ทรงเป็นปราชญ์ทรงบำเพ็ญพระบารมี
ทรงส่งเสริมการแพทย์ไทยให้ส่ง่า
ผดุงศาสน์ผดุงธรรมนำหลักชัย
สมเด็จพระมหาธีราฐ
พระราชาบิดาสองกษัตริย์วงศ์จักรี
ทรงพัฒนาการแพทย์การสาธารณสุข
ทรงเกื้อหนุนการพยาบาลของชาติไทย
สมเด็จพระศรีนครินทราบ
ทรงเมตตาการรู้รักประชาชน
ทรงตั้งหน่วยแพทย์อาสาบำพางสุ
ทรงอุดหนุนกองทุนพยาบาล
สมเด็จพระภัทรธรรมราชา
เจ้าสิบปีพระทรงงานทุกคืนวัน
พระราชาท่านเงินค่ามหาศาล
ทรงค้าจุน “โรงเรียนแม่” ให้ก้าวไกล
ครบรอบร้อยปีสิบปีพยาบาลศาสตร์
ขอสนองตามพระราชปณิธาน

เทิดพระองค์ผู้ทรงคุณวิบูลย์ผล
บันดาลดลไทยเกษตรเปรมปรีดา
เฉลิมฉัตรบรรมราชนีศรีส่ง่า
พระราชทานการศึกษาพยาบาล
เรืองวิชาศเกริกไกรແພີເພາລ
บรรลุกาลครบร้อยปีสิบປີ
พระพันวัสสาอ้ายຍາເຈົ້າเฉลิມศรี
ทรงเป็นองค์สภานนິກชาດໄທ
พัฒนาการพยาบาลสมสมัย
พระนามຈຶງກອງໄປໃນປັບປຸງ
อดຸລຍເຊົາ ບຣມຣາຊະນກປົກເກສີ
ทรงบำเพ็ญพระราชกรณีທີ່ເກຣິກໄກ
ທັງทรงບຸກເບີກອຸດມສຶກຫັນສົມມັຍ
ຢູ່ເນສໂກເທີດພະນາມໄວ້ໃນສາກລ
พระປັບປຸງລໍາເລີສປະເສົງພລ
ເສົ້ຈດລໍາຫົວແຄວັນແດນກັນດາຮ
ຂັດຖຸກໍເພື່ອຜອງໄທທຸກຄື່ນຮູານ
ທຸກໂຄງກາຮສ້າງຄຸນອນເກອນນັ້ນຕໍ່
ພຣະຈອມປາຊົງກູວໃນຍມໄຫຫວຽ່ງ
ເພື່ອສ້າງສຣຄປະໂຍໜ້ສຸຂທຸກຜອງໄທ
ສ້າງອາຄາຮສຳຄັນທັນສົມມັຍ
ດຳຮາງອູ່ຄູ່ໄທນີຮັນດົກກາລ
ປວງໜ້າພຣະບາທຄວາຍກັດືສົມຄຣສມານ
ມຸ່ງທຳງານຕາມຮອຍພຣະບາທທຸກໆຈາຕີໄປ

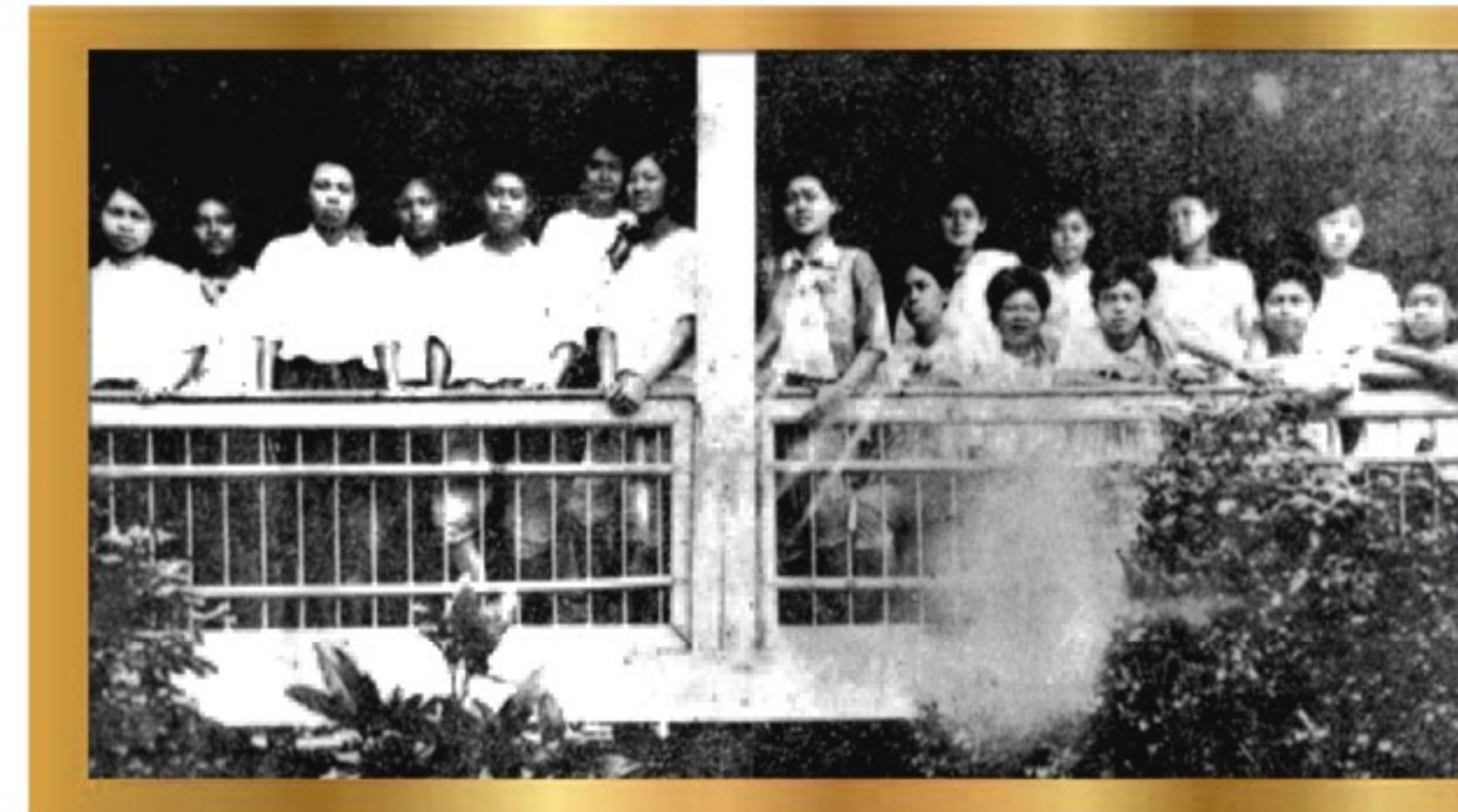
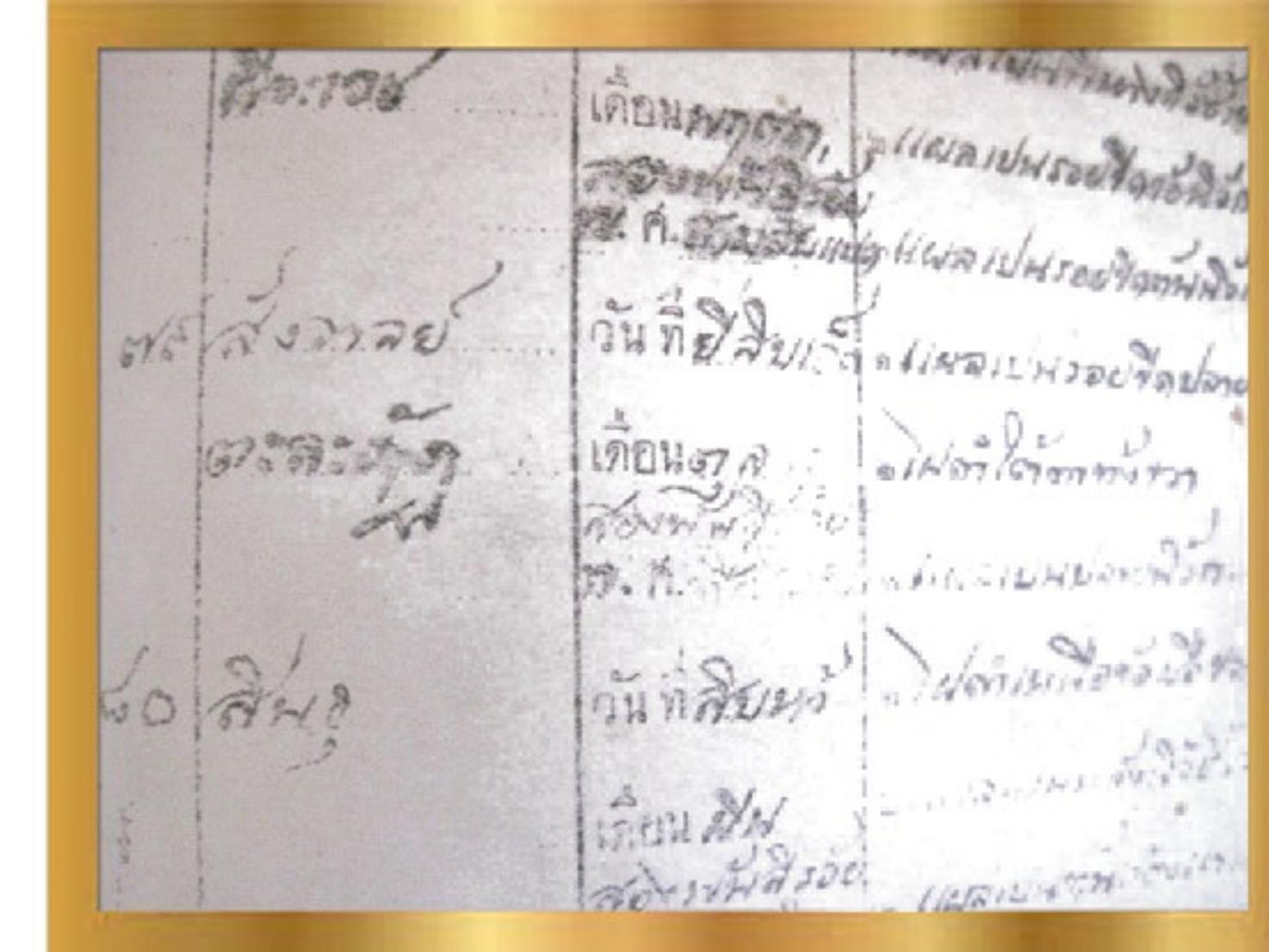
ด້ວຍເກົ້າດ້ວຍກະໜ່ອມຂອດເຊະ
ຂ້າພະເພຸດເຈົ້າ ຄະພາບາລສາສຕ໌ ມາວິທຍາລ້ິມທິດລ
(ຜູ້ຂ່າຍສາສຕຣາຈາරຍ ດຣ. ເຍວລັກເຈົ້ນ ເສົ່າເສົ່າຍ ຜູ້ປະທັບປຸງ)

គិចទេរាប់រាជក្រឹត់: សាសនាគិចទេរាប់រាជក្រឹត់

គិម្យកោរកីឡាពិស

พ.ศ. ๒๕๕๖ สมเด็จพระศรีนครินทรารมราชชนนี ทรงเข้าศึกษาในโรงเรียนแพทย์พดุลครรภ์และหญิงพยาบาลของสมเด็จพระนางเจ้าพระบรมราชินีนาถ (ชื่อโรงเรียนในขณะนั้น) โดยทรงเป็นนักเรียนพยาบาลเลขที่ ๗๙ แรกเข้าศึกษามีพระชนมายุเพียง ๑๓ พรรษา ซึ่งต่ำกว่าเกณฑ์ถึง ๒ ปี แต่ด้วยเวลานั้นมีผู้เรียนน้อย จึงไม่เคร่งครัดเรื่องเกณฑ์อายุนัก ที่สำคัญที่สุดคือ พระองค์ทรงอ่านและเขียนได้เป็นอย่างดี ทรงเป็นนักเรียนพยาบาลประเกณนักเรียนหลวง (นักเรียนประจำ) ต้องประทับร่วมกับนักเรียนอื่นๆ ในเรือนพักซึ่งเป็นเรือนไม้ ๒ ชั้น ชั้นบนเป็นห้องนอน ชั้นล่างเป็นห้องเรียน

ผดุงครรภ์ ในสมัยนั้นผู้ที่สอบผ่านห้องภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติการพยาบาลและผดุงครรภ์จะได้รับ “ประกาศนียบัตรแพทย์ผดุงครรภ์” ส่วนผู้ที่สอบไม่ผ่านภาคปฏิบัติจะได้รับเพียง “ประกาศนียบัตรคนพยาบาล” เท่านั้น ซึ่งสมเด็จพระศรีนครินทรารมราชชนนี ทรงสำเร็จการศึกษาได้รับ “ประกาศนียบัตรแพทย์ผดุงครรภ์” ในปี พ.ศ. ๒๔๕๙

ต่อมา พ.ศ. ๒๔๖๐ หลังจากการศึกษาที่シリราชา สมเด็จพระศรีนครินทร์ทรงได้รับทุนพระราชทานจากสมเด็จพระศรีสวัสดิ์ราบรรมราชที่วี พระพันวัสสาอัยกาเจ้า เสด็จฯ ไปทรงศึกษาวิชาพยาบาล ณ ประเทศสหรัฐอเมริกา

ศิษย์เก่าของโรงเรียน

ในฐานะศิษย์เก่าของโรงเรียนฯ ทรงจัดตั้ง “กองทุนพระราชนีศรีสังวาลย์” ขึ้น ในปี พ.ศ. ๒๕๙๓ เพื่อใช้เป็นค่าเล่าเรียน หรือเครื่องเขียนสำหรับนักเรียนพยาบาล ผู้ขึ้นสนที่อาใจใส่ในการเรียนและประพฤติดี และพระราชทานเงินทุนสมทบอย่างต่อเนื่อง

สมาคมศิษย์เก่าพยาบาลศิริราชฯ

หลังจากสมเด็จพระศรีพัชรินทราบราชนิ妄 ได้พระราชทานจัดตั้ง “โรงเรียนหญิงแพดุลครรภ์และการพยาบาล” เมื่อวันที่ ๑๒ มกราคม พ.ศ.๒๔๓๙ โรงเรียนฯได้จัดการศึกษาเพื่อผลิตพยาบาลที่มีคุณภาพอย่างต่อเนื่อง จนถึงปี พ.ศ. ๒๔๘๘ นับเวลาได้ ๖๐ ปี คณะกรรมการโรงเรียนฯได้มีความเห็นร่วมกันว่า ควรจัดงาน

ให้ศิษย์เก่าทุกรุ่นได้มารับประสังสรรค์เพื่อให้มีโอกาสสร้างจักกันดียิ่งขึ้น และได้เห็นถึงความเจริญก้าวหน้าของโรงเรียนฯ จึงได้จัดให้มีงานชุมนุมศิษย์เก่าขึ้นเป็นครั้งแรก เมื่อวันที่ ๙ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๕๘ ในงานชุมนุมครั้งนี้ได้มีการหารือถึงเรื่องการจัดตั้งสมาคมศิษย์เก่าฯ เป็นครั้งแรก

ต่อมา พ.ศ. ๒๕๐๐ ได้มีการตั้งคณะกรรมการดำเนินการจัดตั้งสมาคมศิษย์เก่า โดยให้ชื่อว่า “สมาคมศิษย์เก่าพยาบาลศิริราช” คณะกรรมการฯ ได้ดำเนินการอย่างต่อเนื่อง จน “สมาคมศิษย์เก่าพยาบาลศิริราช” ได้รับการจดทะเบียนเป็นสมาคมถูกต้องตามกฎหมาย เมื่อวันที่ ๑ มีนาคม พ.ศ.๒๕๐๕ จึงถือว่าวันที่จดทะเบียนเป็นวันสถาปนา

วันที่ ๒๐ พฤศจิกายน พ.ศ.๒๕๐๖ คณะกรรมการสมาคมศิษย์เก่าพยาบาลศิริราช โดยการนำของคุณหญิงพินพาภรณ์พิทยาเกท นายกสมาคมฯ ได้เข้าเฝ้าพระราชนีศรีสังวาลย์ ณ วังสรงปทุม เพื่อกราบทูลขอพระเมตตา รับเป็นองค์อุปถัมภ์สมาคมศิษย์เก่าพยาบาลศิริราช ซึ่งพระองค์ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ รับสมาคมศิษย์เก่าพยาบาลศิริราชไว้ในพระอุปถัมภ์ และเมื่อวันที่ ๒๑ ตุลาคม พ.ศ.๒๕๑๓ สมเด็จพระราชนีศรีสังวาลย์ ทรงได้รับเฉลิมพระนามาภิไธยเป็น “สมเด็จพระศรีนารินทรบรมราชนี” สมาคมศิษย์เก่าพยาบาลศิริราชฯ จึงมีชื่อเต็มว่า “สมาคมศิษย์เก่าพยาบาลศิริราช ในพระราชนูปถัมภ์สมเด็จพระศรีนารินทรบรมราชนี” ทำหน้าที่เป็นศูนย์รวมของพยาบาลศิริราชในการร่วมกันดำเนินการกิจกรรมต่างๆ ที่เป็นสาธารณประโยชน์อย่างต่อเนื่องจนถึงปัจจุบัน

ราชบรมพุทธฯ อโศกอาชีพ : สมาคมพยาบาลแห่งประเทศไทย

สมาคมพยาบาลแห่งประเทศไทยฯ

สมาคมพยาบาลแห่งประเทศไทยฯ ถือกำเนิดขึ้นในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระปรมเกล้าเจ้าอยู่หัว เมื่อผลคริพระยาดำรงแพทยคุณ (ชิน พุธิแพทย์) ผู้อำนวยการโรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์และผู้อำนวยการกองบรรเทาทุกสภากาชาด ทรงมอมเจ้าหญิงมัณฑารพ กมลาศน์ หัวหน้าพยาบาลโรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์ มิสแอลิส ฟิตซเยอร์ล์ หัวหน้าพยาบาลโรงพยาบาลศิริราช พร้อมกับพยาบาลผู้ใหญ่อีกหลายคนเป็นผู้ดำเนินการก่อตั้ง จอมพลสมเด็จพระเจ้าพี่เลอเจ้าฟ้าบริพัตรสุขุมพันธุ์ กรมพระนครสวรรค์วรพินิต องค์อุปนายกผู้อำนวยการสภากาชาดสยาม พระราชทานนามว่า “สมาคมนางพยาบาลแห่งกรุงสยาม” จดทะเบียนเป็นสมาคม เมื่อวันที่ ๖ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๔๗๐ มีสมาชิกครั้งแรก ๑๓๕ คน และโปรดให้ใช้สถานที่ของกองบรรเทาทุกสภากาชาดสยามเป็นที่ตั้งสำนักงาน นับเป็นสมาคมสตรีแห่งแรกของประเทศไทย ต่อมาในเดือนพฤษภาคม พ.ศ. ๒๔๗๒ สมเด็จพระศรีนารายณ์ทรงรับเป็นกรรมการอำนวยการของสมาคม ตามคำทูลเชิญของหม่อมเจ้าหญิงมัณฑารพ กมลาศน์ นายกสมาคมคนแรก

ตราเครื่องหมายสมาคม

ผลเอกสารเมื่อสมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอเจ้าฟ้ากรมพระยานริศราธารุวัดติวงศ์ ได้ทรงพระกรุณาออกแบบตราเครื่องหมายสมาคม เป็นดาวห้าแฉกครึ่งเศษ สีทอง มีตัวอักษร “สมาคมนางพยาบาลแห่งกรุงสยาม” เป็นตัวอักษรสีทองพื้นลงยาสีแดง ตรงกลางเป็นรูปหัวใจสีเงินเป็นเงินดุล

การประชุมพยาบาลแห่งชาติ

สมเด็จพระศรีนารายณ์ทรงรับเป็นประธานเปิดการประชุมพยาบาลแห่งชาติครั้งแรก ระหว่างวันที่ ๗ - ๑๑ มิถุนายน พ.ศ. ๒๔๘๓ ณ ศาลาสันติธรรม และวิหารพระธรรม堂วัดมหาธาตุ สรุปความสำคัญได้ดังนี้

“...ผู้ที่สมควรได้รับการยกย่อง เพราะเป็นผู้ที่มีใช้เพียงแต่ประกอบอาชีพโดยใช้กำลังแรงและกำลังกายเท่านั้น แต่ต้องใช้กำลังใจอย่างแรงกล้าในการปฏิบัติงานด้วยความกล้าหาญ อดทนพร้อมทั้งรักษาความซื่อสัตย์ สุจริตและมีเมตตากรุณา คุณสมบัติต่างๆเหล่านี้ เป็นสิ่งจำเป็นยิ่งสำหรับพยาบาล...”

ผลักดันให้มีพระราชบัญญัติวิชาชีพการพยาบาลและการพดุงครรภ์ และมีสภากาชาดไทยขึ้น เพื่อกำหนดที่กำกับการประกอบวิชาชีพการพยาบาลและการพดุงครรภ์ ได้รับการตราขึ้นเป็นกฎหมาย มีผลบังคับใช้ในปี พ.ศ. ๒๕๒๙ ทำให้สภากาชาดไทยขึ้นเป็นครั้งแรก

วิวัฒนาการชื่อสมาคม

สมาคมนางพยาบาลแห่งกรุงสยาม เปลี่ยนชื่อเป็น “สมาคมนางพยาบาลแห่งประเทศไทย” ตามชื่อของประเทศไทย เมื่อ พ.ศ. ๒๔๘๓ ต่อมาปี พ.ศ. ๒๕๐๐ ได้เปลี่ยนชื่อเป็น “สมาคมพยาบาลแห่งประเทศไทย” เพื่อให้ส្មາພប្បុទ្ធឌែនីជាបាល สามารถสมัครเป็นสมาชิกได้ และในปีเดียวกัน สมเด็จพระศรีนารายณ์ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ รับสมาคมไว้ในพระราชนิเวศน์ สมาคมพยาบาลแห่งประเทศไทย จึงเรียกชื่อต่อมาว่า “สมาคมพยาบาลแห่งประเทศไทย ในพระราชนิเวศน์สมเด็จพระศรีนารายณ์”

ต่อมาสมาคมพยาบาลแห่งประเทศไทยฯ จึงกำหนดเป็นประจำปีให้จัดประชุมพยาบาลแห่งชาติทุก ๕ ปี และนำมติจากการประชุมพยาบาลแห่งชาติทุกครั้งไปเป็นแนวทางการกำหนดนโยบายเพื่อสร้างความเข้มแข็งของวิชาชีพตลอดมา

ในการประชุมพยาบาลแห่งชาติครั้งที่ ๓ เมื่อ พ.ศ. ๒๕๑๑ ซึ่งมีคุณหญิงสมานใจ ดำรงแพทยคุณ เป็นนายกสมาคมในขณะนั้นและเป็นประธานจัดการประชุม ที่ประชุมมีมติให้วิชาชีพการพยาบาล

ຄຣາມສົ່ງຄອງແລະເກົ່າຮັດງວມສົ່ງໄຮຍ້າພາບພະນາຄາ

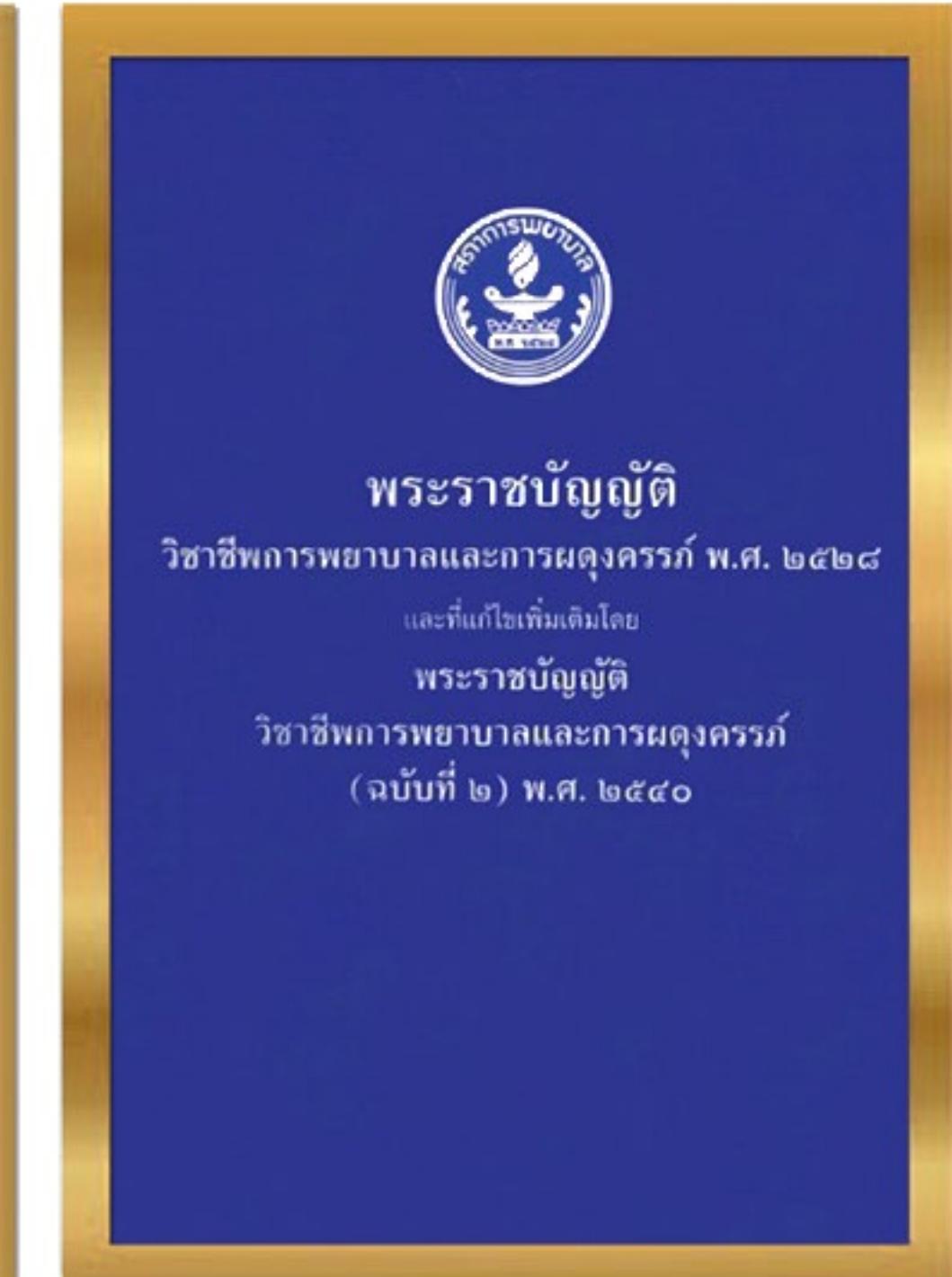
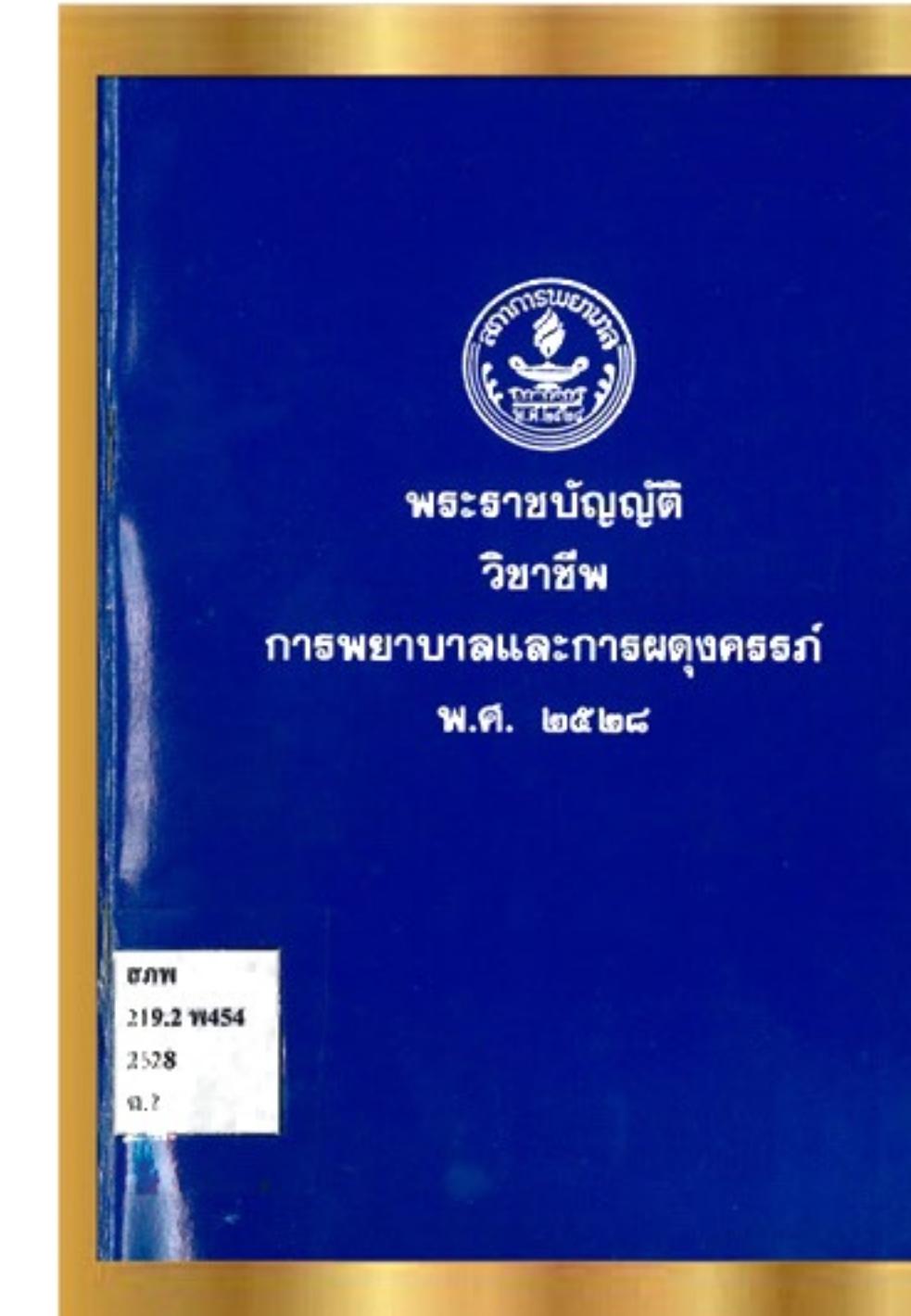
สภาการพยาบาล

สภากräการพยาบาลเป็นองค์กรวิชาชีพที่จัดตั้งขึ้นโดยพระราชนูญติวิชาชีพการพยาบาลและการผดุงครรภ์ พ.ศ. ๒๕๐๘ ซึ่งได้ออกประกาศในราชกิจจานุเบกษาฉบับพิเศษ เล่ม ๑๐๒ ตอนที่ ๑๒๙ วันที่ ๕ กันยายน พ.ศ. ๒๕๒๘ มีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ ๖ กันยายน พ.ศ. ๒๕๒๘ พระราชนูญติฉบับนี้มอบอำนาจให้มีนิติบุคคลเรียกชื่อว่า “**สภากräการพยาบาล**” ดำเนินการให้เป็นไปตามพระราชนูญติ โดยบทบาทหลักของสภากräการพยาบาล ได้แก่ การเป็นตัวแทนของผู้ประกอบวิชาชีพการพยาบาลและการผดุงครรภ์ทั่วประเทศในการให้ข้อมูลเกี่ยวกับการพยาบาล ส่งเสริมการศึกษา การบริหารและการวิจัย ส่งเสริมความก้าวหน้าในวิชาชีพ รวมทั้งส่งเสริมความสามัคคีและผดุงเกียรติของสมาชิก ต่อมาได้มีการแก้ไขเพิ่มเติมเป็น “**พระราชนูญติวิชาชีพการพยาบาลและการผดุงครรภ์ (ฉบับที่ ๒)พ.ศ. ๒๕๔๐**”

การเปลี่ยนแปลงที่สำคัญภายในห้องจากมีพระราชบัญญัติวิชาชีพการพยาบาลและศูนย์ครรภ์

- นายนายกสภากาชาดไทย ผู้อำนวยการสถาบันการศึกษาพยาบาลและการพัฒนาระบบสุขภาพ
  - ผู้สำเร็จการศึกษาพยาบาลระดับปริญญาตรีจากสถาบันการศึกษาพยาบาลที่ได้รับการรับรองจากสภากาชาดไทย จะต้องสอบข้อเขียนเป็นผู้ประกอบวิชาชีพการพยาบาล และผ่านการพยาบาลและพัฒนาระบบสุขภาพ และจะต้องต่ออายุใบประกอบวิชาชีพฯ ทุกๆ ๕ ปี โดยต้องมีหน่วยคณานิตการศึกษาต่อเนื่องทางการพยาบาลสะสมอย่างน้อย ๕๐ หน่วย
  - สถาบันการศึกษาพยาบาลที่เปิดสอนตั้งแต่ระดับปริญญาตรีขึ้นไปทุกสถาบันต้องได้รับการรับรองจากสภากาชาดไทย
  - หลักสูตรการศึกษาพยาบาลทุกระดับทั้งปริญญาตรี โท และเอก ต้องได้รับการรับรอง/เห็นชอบจากสภากาชาดไทย

การดำเนินการต่างๆดังกล่าวเป็นการกำหนดแนวทางการกำกับดูแลมาตรฐานวิชาชีพ ทั้งด้านการจัดการศึกษา และการบริการพยาบาล ให้มีคุณภาพเป็นไปตาม มาตรฐาน ซึ่งจะส่งผลให้เกิดความมั่นคงและมีการพัฒนาของวิชาชีพการพยาบาลโดยรวม

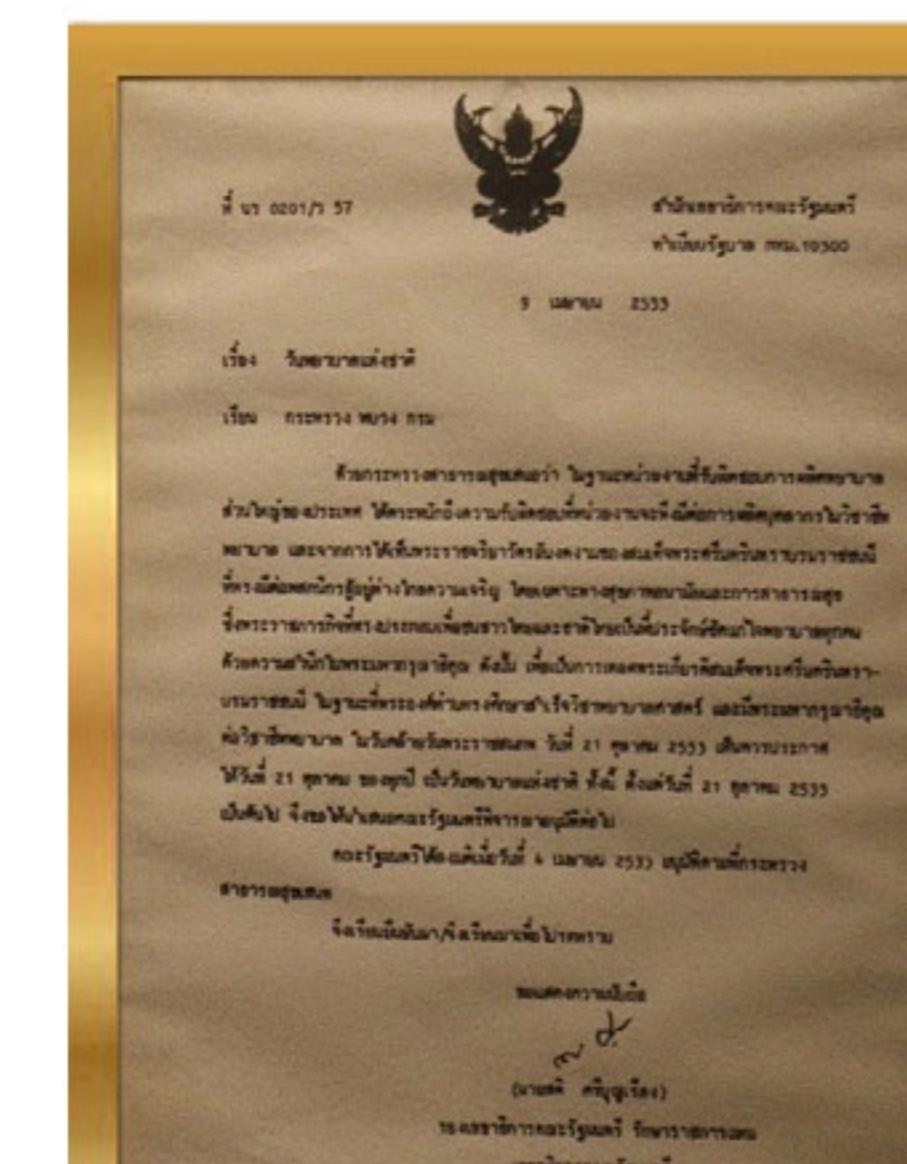

ในระยะเริ่มแรกของการจัดตั้งสภากาลเพื่อได้รับความอนุเคราะห์จากการกระทรวงสาธารณสุขให้ใช้พื้นที่ของหน่วยงานของสำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุขเป็นสถานที่ทำการชั่วคราว ต่อมา พ.ศ. ๒๕๓๖ กระทรวงสาธารณสุขย้ายที่ทำการมาที่จังหวัดนนทบุรี และได้จัดสร้างที่ดินภายใต้บริเวณกระทรวงฯ สำหรับการก่อสร้างอาคารสาขาวิชาชีพ สภากาลเพื่อดำเนินการรณรงค์หาทุนสำหรับการก่อสร้างที่ทำการถาวรสภากาลขึ้น และได้รับพระมหากรุณาธิคุณจากสมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนีพระราชทานนามอาคารว่า “อาคารครินทรศรี” เป็นอาคารที่ทำการของสภากาลในปัจจุบัน

ເກිຍරති කුම්මි ຂອງ ວිභාජීພ

วันพยาบาลแห่งชาติ

วันที่ ๒๑ ตุลาคม เป็นวันคล้ายวันพระราชสมภพของสมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี ในฐานะ
ที่พระองค์ท่านทรงสำเร็จการศึกษาวิชาการพยาบาล และตลอดพระชนม์ชีพของพระองค์ทรงปฏิบัติ
พระราชกิจในการพัฒนาสุขภาพอนามัยและคุณภาพชีวิตของประชาชนเปี่ยมล้นด้วยพระเมตตา
สมควรเป็นแบบอย่างแก่ผู้ประกอบวิชาชีพการพยาบาล ด้วยสำนึกราบรุณาริคุณดังกล่าว
กระทรวงสาธารณสุข ได้เสนอขอความเห็นชอบต่อคณะกรรมการรัฐมนตรี ให้วันที่ ๒๑ ตุลาคม ของทุกปีเป็นวัน
พยาบาลแห่งชาติ ตั้งแต่ปีพุทธศักราช ๒๕๓๓ สภาการพยาบาล และสมาคมพยาบาลแห่งประเทศไทย
ในนามของพยาบาลและผดุงครรภ์หั้งประเทศถือเป็นสิริมงคลอันสูงยิ่ง และได้ร่วมกันจัดงานวันพยาบาล
แห่งชาติ ในวันที่ ๒๑ ตุลาคม ของทุกปีนับแต่นั้นเป็นต้นมา

ร่างวัสดุสมเด็จพระศรีนครินทราราบรรดาฯ ชนนี้

ด้วยสำนักในพระมหากรุณาธิคุณที่สมเด็จพระศรีนารายณ์ทรงมีต่อวิชาชีพการแพทย์และการพดุงครรภ์ และต่อ พสกนิกรชาวไทยทั่วประเทศ สภาการพยาบาลได้พิจารณาเห็นว่าเพื่อเป็นการถวายพระเกียรติยศสูงสุด และเพื่อเป็นพระราชอนุสรณ์ให้ พระเกียรติยศยืนยงอยู่ตลอดไปและขรกระจายไปในระดับนานาชาติ จึงเสนอการจัดตั้งรางวัลสมเด็จพระศรีนารายณ์ในปี พ.ศ. ๒๕๔๓ โดยสภากาชาดไทยได้จัดตั้งมูลนิธิรางวัลสมเด็จพระศรีนารายณ์นี้เพื่อดำเนินการเกี่ยวกับรางวัลฯ

มูลนิธิรางวัลสมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี ได้รับพระมหากรุณาธิคุณจากพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ รับไว้ในพระราชูปถัมภ์ เมื่อวันที่ ๑๙ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๕๓ และในช่วงแรกได้รับพระกรุณาธิคุณจากสมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา กรมหลวงราชวิสราชนครินทร์ ทรงรับเป็นประธานกรรมการ

สืบต่อมา เมื่อสมเด็จพระเจ้าพงษ์ไชย เผด็จฯ ได้เสด็จฯ ไปทรงเป็นประราชนกรรมการ
โดยเสด็จฯ ไปทรงเป็นประราชนการประชุมพิจารณาตัดสินผู้สมควรได้รับพระราชทานรางวัล และเสด็จฯ ไปทรงเป็น^๑
ในพิธีพระราชทานรางวัลแก่ผู้สมควรได้รับพระราชทานรางวัลสมเด็จพระศรีนคราภรณ์นี้เป็นประจำปี
ต่อๆ กันมา เกือบ ๕๐ ปี แล้ว แม้จะมีการเปลี่ยนแปลงการพระราชทานรางวัลมาแล้วครั้ง

គោលការណ៍សម្រាប់បង្កើតអនុវត្តន៍របស់ខ្លួន

๑๕๒

ผู้สมควรได้รับรางวัลสมเด็จพระศรีนารินทรารามราชบูรณะนี้

พยายามวิชาชีพหรือกลุ่มพยายามวิชาชีพที่ประสบความสำเร็จ มีผลงานดีเด่นในการพัฒนาคุณภาพวิชาชีพการพยาบาลในด้านการปฏิบัติการ และ/หรือ การวิจัย การศึกษาหรือการบริการเป็นที่ประจักษ์แก่สังคมวิชาชีพและสังคมทั่วไป ทั้งในระดับประเทศและนานาชาติ

ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๔๓-๒๕๕๘ มีผู้ได้รับพระราชทานรางวัลไปแล้ว จำนวน ๑๙ คน ในจำนวนนี้เป็นคนไทย ๒ คน ได้แก่ รองศาสตราจารย์ ดร.วิเชียร ทวีลักษณ์ และ อรุณรุกข์วิจิตร วัชราภิวัตน์

พัฒนาการของครุภัณฑ์พยาบาล

สมเด็จพระศรีพัชรินทราบราชนิ neckline มีพระมหากรุณาธิคุณพระราชาท่านจัดตั้ง “โรงเรียนแพทย์แผนไทยและแผนการพยาบาลไทย” (คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล) เป็นโรงเรียนพยาบาลแห่งแรกในประเทศไทย เมื่อวันที่ ๑๒ มกราคม พ.ศ. ๒๕๓๙ ถือเป็นจุดกำเนิดของวิชาชีพการพยาบาลในประเทศไทย

ตลอดระยะเวลา ๑๖๐ ปีที่ผ่านมา “วิชาชีพการพยาบาล” ได้พัฒนาไปในทุกด้านตามความต้องการของสังคมไทย และตามยุคสมัยรวมทั้งเทคโนโลยีที่ก้าวหน้าไป

พัฒนาการด้านการศึกษา

การขยายตัวของสถาบันการศึกษาพยาบาล

สถาบันการศึกษาพยาบาลในประเทศไทยมีการขยายตัวอย่างต่อเนื่องและรวดเร็ว เพื่อรับรับภาวะการขาดแคลนพยาบาลวิชาชีพที่มีมาอย่างต่อเนื่อง ปัจจุบันมีสถาบันการศึกษาพยาบาลทั่วประเทศทั้งภาครัฐและเอกชนที่ได้รับการรับรองจากสภากาชาดไทย รวมจำนวน ๘๗ แห่ง (ข้อมูล ณ วันที่ ๓๐ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๖๔)

การพัฒนาด้านการจัดการศึกษาพยาบาล

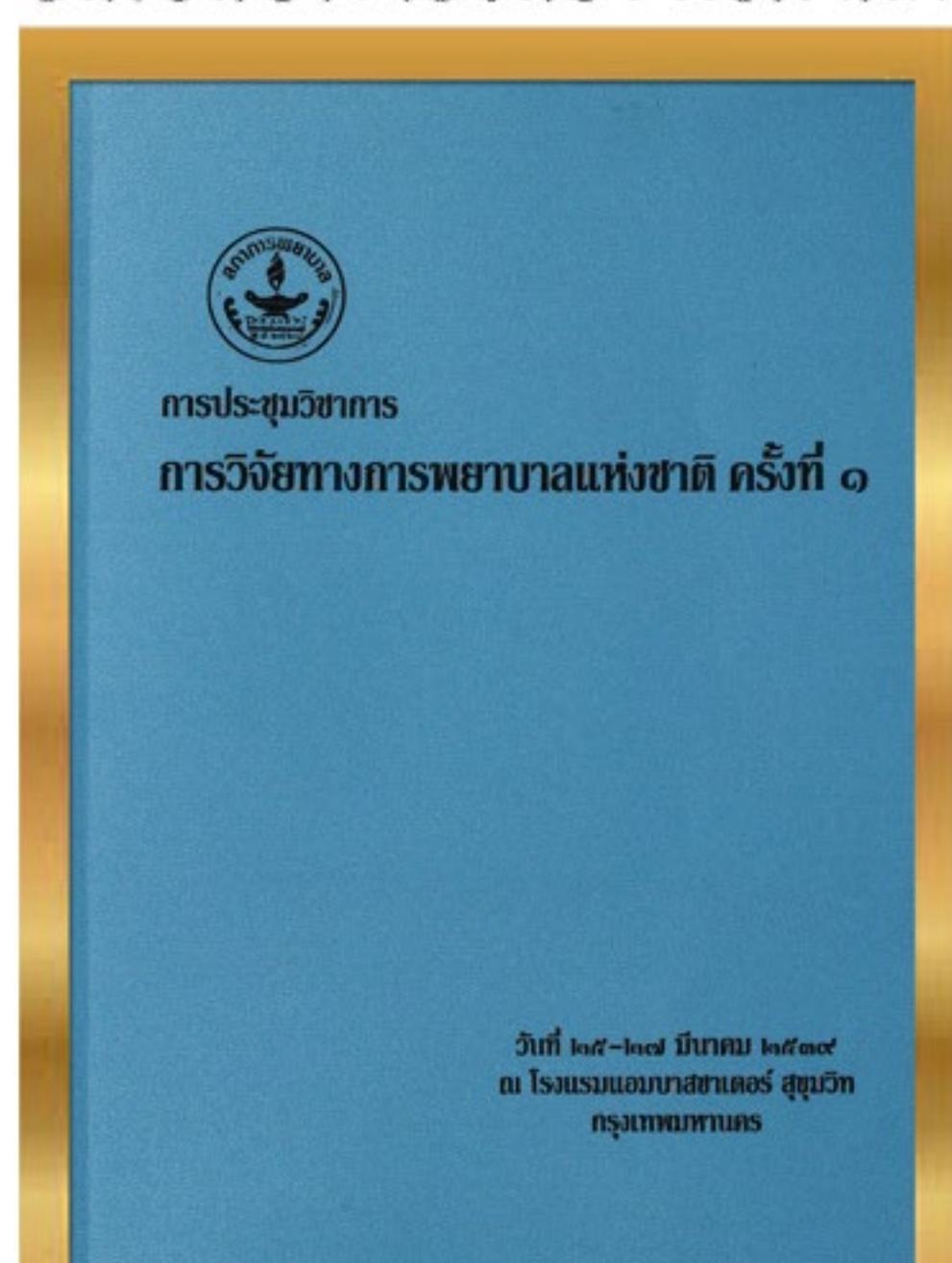
ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๓๙ หลักสูตรการศึกษาพยาบาลมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่องตามการเปลี่ยนแปลงของสภาวการณ์ในแต่ละยุคแต่ละสมัย ตั้งแต่หลักสูตรประกาศนียบัตร อนุปริญญาบัตร และเข้าสู่การศึกษาระดับอุดมศึกษาอย่างเป็นระบบ ทั้งหลักสูตรระดับปริญญาตรี ปริญญาโท และปริญญาเอกทางการพยาบาล

การประชุมพยาบาลศาสตร์ศึกษาแห่งชาติ

รองศาสตราจารย์ ดร. ทัศนา บุญทอง ในฐานะประธานที่ประชุมคณะกรรมการพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล ในช่วงปี พ.ศ. ๒๕๓๐ เริ่มได้มีการจัดสัมมนาพยาบาลศาสตร์ศึกษาแห่งชาติ ครั้งที่ ๑ โดยความร่วมมือจากสภากาชาดไทย สมาคมพยาบาลแห่งประเทศไทย และกระทรวงสาธารณสุข โดยทบทวนมหาวิทยาลัยให้ทันสมัย โดยมอบหมายให้คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล เป็นผู้ดำเนินการจัดสัมมนาในปี พ.ศ. ๒๕๓๐

การสัมมนาพยาบาลศาสตร์ศึกษาแห่งชาติ ครั้งที่ ๑ ซึ่งจัดขึ้นในปี พ.ศ. ๒๕๓๐ นี้ นับเป็นโอกาสแรกในวิชาชีพการพยาบาลที่ได้จัดให้สถาบันการศึกษาพยาบาลทุกสถาบันทุกสังกัด ทั้งภาครัฐและเอกชน ตลอดจนผู้แทนฝ่ายบริการและผู้เกี่ยวข้อง ได้ประชุมปรึกษาหารือที่บูรณาภิญญาและข้อจำกัดต่างๆ ในการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษามหาวิทยาลัย แก้ไขร่วมกัน ทำให้ได้สรุปและแนวปฏิบัติอันเป็นประโยชน์ยิ่ง ต่อมาเมื่อการจัดสัมมนาพยาบาลศาสตร์แห่งชาติทุก ๔-๕ ปี

พัฒนาการด้านการวิจัยทางการพยาบาล

การวิจัยทางการพยาบาลได้รับความสนใจอย่างจริงจัง เมื่อมีการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา ทั้งปริญญาโทและปริญญาเอก โดยมีการกำหนดให้นักศึกษาต้องทำวิจัยที่เป็นวิทยานิพนธ์ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการสำเร็จการศึกษา

ในปี พ.ศ. ๒๕๓๔ สภากาชาดไทยได้แต่งตั้ง “คณะกรรมการการวิจัยทางการพยาบาลระดับนานาชาติ” รวมทั้งส่งเสริมเผยแพร่องค์ความรู้ให้ถึงระดับการนำเสนอเชิงวิจัย

พ.ศ. ๒๕๓๔ สภากาชาดไทยได้จัด “การประชุมวิจัยทางการพยาบาลแห่งชาติ ครั้งที่ ๑” ขึ้นเป็นครั้งแรกในประเทศไทย มีวัตถุประสงค์หลักเพื่อเผยแพร่ความรู้การวิจัยทางการพยาบาล และบทบาทวิชาชีพการพยาบาลในการแก้ไขปัญหาสาธารณสุขของภูมิภาคต่างๆ และของประเทศ ต่อมาเมื่อการจัดทุกๆ ๕ ปี อย่างต่อเนื่องจนถึงปัจจุบัน

พัฒนาการด้านการบริการพยาบาล

การบริการพยาบาลมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่องตามความก้าวหน้าและวิทยาการทางการแพทย์ โดยพยาบาลวิชาชีพที่ปฏิบัติงานด้านบริการพยาบาลจะได้รับการอบรมให้มีความชำนาญในการดูแลผู้ป่วยกลุ่มต่างๆ ทั้งหลักสูตรการพยาบาลเฉพาะทางระดับสั้น และการศึกษาสูงขึ้นในระดับปริญญาโท และปริญญาเอก เพื่อเป็นการพัฒนาความรู้ให้มีความเชี่ยวชาญและทันสมัยอยู่เสมอ

การพัฒนาของวิชาชีพการพยาบาลตลอดระยะเวลา ๑๖๐ ปีที่ผ่านมารวมทั้งการพัฒนาที่จะเกิดขึ้นในอนาคต เป็นไปด้วยจุดมุ่งหมายสำคัญที่จะพัฒนาสุขภาพอนามัยของประชาชนไทยรวมทั้งพัฒนาสังคมไทยโดยรวม เพื่อให้เป็นไปตามพระราชดำริของสมเด็จพระศรีพัชรินทราบราชนิ neckline ผู้ทรงวาระรากฐานการพยาบาลไทย เมื่อวันที่ ๑๐ พฤษภาคม พ.ศ. ๑๓๐ ว่า

“...การพยาบาลนั้น ไม่ใช่ว่าจะมีประโยชน์แต่การพยาบาลอย่างเดียว ย่อมเป็นประโยชน์สำหรับบำรุงชาติและบ้านเมืองของเราด้วย...